

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

พัชรพรรณ คูหา

ศาสตราจารย์สุภาวดี มหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2558

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2558

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

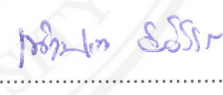
พีชพรรณ คูหา

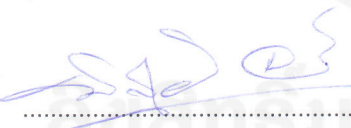
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

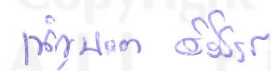
คณะกรรมการสอบ

อาจารย์ที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สรिता ชีระวัฒน์สกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญประภา ศิวโรจน์)

..... กรรมการ
(นายแพทย์ พิสิษฐวุฒิ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญประภา ศิวโรจน์)

29 พฤษภาคม 2558

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและและช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ศิริโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งเป็นผู้สนับสนุน ใส่ใจ คอยกระตุ้นตลอดระยะเวลาการศึกษา จนการศึกษาครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน รองศาสตราจารย์ สรिता ชีระวัฒน์สกุล อาจารย์ นพ.กฤษฎี ทองบรรจบ ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ คุณศรีทัย สัทพิศ หัวหน้าหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่กรุณา ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อ งานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สรिता ชีระวัฒน์สกุล รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ศิริโรจน์ และ นพ.พิสิษฐวุฒิ อยุธยา โรงพยาบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กรุณา รับเป็นคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ และให้คำแนะนำเพื่อปรับแก้ไขการค้นคว้าแบบ อิสระให้ดียิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่ง ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเป็น อย่างดียิ่ง ขอขอบคุณพี่และเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 20 ที่คอยเป็น ห่วงและให้กำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณ หน่วยตรวจฉุกเฉิน หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อนร่วมงาน ที่เอื้อประโยชน์และเอื้อเวลาต่อการศึกษาในครั้งนี้ที่สำคัญขอกราบ ขอบพระคุณ คุณพ่อกฤษณ คุณแม่รำจวน คุณหา และครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ที่ดูแลและคอยให้ กำลังใจเสมอมา จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

พัชรพรรณ คุณหา

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาวพัชรพรรณ คุณา
ปริญญา	สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญประภา ศิวโรจน์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 391 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และใช้แบบคัดกรอง Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) ร่วมด้วย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) นักศึกษาหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งปัจจุบันยังมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.1) รองลงมาคือ ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 30.7) และเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เลิกแล้ว (ร้อยละ 11.2)

2) ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) การหาง่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ และการมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

2.2) ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พัก มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ส่วนโปรแกรมชั้นการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.3) สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า การรับรู้ว่าการบริโภคของเป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการตอบแทนบุญคุณหากได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัด

จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ส่วนการรับรู้ว่าการให้ทุนการศึกษา การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา และการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของเยาวชนเป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.4) ปัจจัยด้านครอบครัวพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมารดาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่น้องร่วมบิดา และการพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดาได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดาและสถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.5) ปัจจัยด้านเพื่อนพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม และการกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Factors Related to Alcohol Drinking of Female Undergraduate University Students, Chiang Mai Province
Author	Miss Pacharapan Kuha
Degree	Master of Public Health
Advisor	Assoc. Prof. Dr. Penprapa Siviroj

ABSTRACT

The purposes of this independent study were to study alcohol drinking behaviors of female undergraduate university students and examine factors related to alcohol drinking. The sample was composed of 391 female undergraduate university students in Chiang Mai province. The data was collected using a questionnaire and using an Alcohol use Disorder Identification Test (AUDIT) screening test. **Data** was analyzed by descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi-square. The results were as follows:

1) More than half of all students used to drinking alcohol (58.1%) the following; students who never drink alcohol (30.7%) and used drink alcohol (11.2%).

2) External factors related to alcohol drinking had details as follow:

2.1) Easy to find alcohol; found that enough of alcohol shops and several kind of alcohol were significantly related to alcohol drinking ($p < 0.05$).

2.2) Access to alcohol; found that expenses of alcohol drinking and Distance from residence to alcohol shops were significantly related to alcohol drinking at 0.05 levels ($p < 0.05$). Promotion of alcohol was not significantly related to alcohol drinking.

2.3) Advertising of alcohol; found that perception that donation was placement advertising and returns if they receive scholarship were significantly related to alcohol drinking at 0.05 levels ($p < 0.05$). Perception that scholarship, sport sponsorship and supporting the activities of youth were placement advertising and advertise media of alcohol were not significantly related to alcohol drinking.

2.4) Family factors; found that alcohol drinking behavior of mother and relatives, teaching of alcohol drinking from father and mother and allowing from father and mother to drink alcohol were significantly related to alcohol drinking at 0.05 levels ($p < 0.05$). Alcohol drinking behavior of father and Marital status of father and mother were not significantly related to alcohol drinking.

2.5) Peer factors; found that alcohol drinking behavior of best friend, alcohol drinking when had meeting and braving to deny of persuading from friend to drink alcohol were significantly related to alcohol drinking at 0.05 levels ($p < 0.05$).

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 คำจำกัดความที่ใช้การศึกษา	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ความรู้เรื่องการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์	7
2.2 สถานการณ์การดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น	14
2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น	16
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	32
3.1 รูปแบบการศึกษา	32
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	33
3.4 การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	34
3.5 วิธีการรวบรวมข้อมูล	35
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	37
4.1 ข้อมูลทั่วไป	37
4.2 การดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์	38
4.3 ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์	47
4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์	59
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลการศึกษา	71
5.2 อภิปรายผล	79
5.3 ข้อเสนอแนะ	84
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	91
ภาคผนวก ข การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	100
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	103
ประวัติผู้เขียน	104

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไป 38
ตารางที่ 4.2	การดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา 41
ตารางที่ 4.3	ความถี่และปริมาณการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ตามแบบประเมินปัญหาการดัดสุรา 41
ตารางที่ 4.4	ลักษณะการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 43
ตารางที่ 4.5	ระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์โดยการใช้แบบคัดกรอง AUDIT 46
ตารางที่ 4.6	การดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป 47
ตารางที่ 4.7	การหายใจของเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 48
ตารางที่ 4.8	ความสามารถเข้าถึงเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 50
ตารางที่ 4.9	สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 54
ตารางที่ 4.10	ปัจจัยด้านครอบครัว 56
ตารางที่ 4.11	ปัจจัยด้านเพื่อน 58
ตารางที่ 4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 60
ตารางที่ 4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีชนิดของเครื่องดัดแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภทกับระดับการดัดแอลกอฮอล์ 61
ตารางที่ 4.14	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 62
ตารางที่ 4.15	ความสัมพันธ์ระหว่างโปรโมชั่นการขายของเครื่องดัดแอลกอฮอล์ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 62
ตารางที่ 4.16	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางในเดินทางไปซื้อเครื่องดัดแอลกอฮอล์ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 63
ตารางที่ 4.17	ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดัดแอลกอฮอล์ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 64
ตารางที่ 4.18	ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ กับระดับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 65

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดา กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	66
ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	67
ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์กับระดับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	68
ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	69
ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	70

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

หน้า

31

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางท้องถนนและการบาดเจ็บที่รุนแรง นำมาสู่ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคม (แสง โสม เกิดคล้าย, 2551) โดยความสูญเสียที่เกิดขึ้นมีทั้งการสูญเสียชีวิต การสูญเสียรายได้ ค่ารักษาพยาบาล ความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุบนท้องถนนและอาชญากรรม (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556) จากการรวบรวมข้อมูลจากประเทศต่างๆทั่วโลก พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชากรโลกเสียชีวิตปีละกว่า 2.5 ล้านคน เฉลี่ยนาทีละ 4.8 คน เฉพาะในกลุ่มประชากรอายุ 15 - 29 ปี มีรายงานการเสียชีวิตปีละ 320,000 คน (มติชนออนไลน์, 2555) นอกจากนี้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลทำให้เพศชายมีอายุสั้นลง 3.9 ปี และเพศหญิงมีอายุสั้นลง 2.2 ปี (ทิพวรรณ ไชยปถัมภ์, 2556)

องค์การอนามัยโลก ปี 2555 ระบุมีประชากรทั่วโลกที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประมาณ 2,000 ล้านคนหรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรโลก โดยเฉลี่ยดื่มคนละ 6.13 ลิตรต่อปี โดยประเทศไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับที่ 40 จากทุกประเทศทั่วโลก และมีอัตราสูงเป็นอันดับที่ 4 ในทวีปเอเชีย รองจากเกาหลีใต้ เนปาล และญี่ปุ่นตามลำดับ (ทิพวรรณ ไชยปถัมภ์, 2556) สำหรับประเทศไทยพบกลุ่มประชากรที่มีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาคือ วัยผู้ใหญ่ (อายุ 25 - 59 ปี) คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชน (อายุ 15 - 24 ปี) คิดเป็นร้อยละ 23.7 โดยจำนวนวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นจำนวนเกือบ 2.5 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15 ของนักดื่มทั้งหมด ซึ่งกลุ่มเยาวชนมีทิศทางในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.6 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 23.7 ในปี 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละภูมิภาคพบว่า ภาคเหนือมีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเป็นอันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 37.2) ส่วนความชุกของนักดื่มที่เป็นประชากรวัยรุ่นพบมากที่สุดในภาคเหนือ นอกจากนี้ภาคเหนือยังมีสัดส่วนของนักดื่มในที่สาธารณะมากที่สุด โดยจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 82.4) และสัดส่วนของนักดื่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วมีการจับจี้ยานพาหนะพบมากที่สุดในภาคเหนือเช่นกัน ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 54.5) และพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงปี 2544 - 2554

พบว่า ประชากรเพศหญิงมีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีทิศทางการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาคือ จากร้อยละ 9.8 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี 2555 โดยอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.2 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ต่อปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

การศึกษาอุบัติการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศหญิงเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เพราะในช่วงเวลาเพียง 7 ปี (พ.ศ.2539 ถึง 2546) กลุ่มผู้หญิงวัย 15-19 ปีมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเกือบ 6 เท่า จากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6 และในกลุ่มผู้หญิงที่ดื่มวัย 15-19 ปี ร้อยละ 14.1 เป็นกลุ่มที่ดื่มเป็นประจำ คือดื่ม 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ถึงดื่มทุกวัน (นพพล วิทย์รพงศ์, 2557) และจากผลการสำรวจครัวเรือนประมาณการใช้สารเสพติดและสุราของประชากรไทยในปี 2550 พบว่า เพศหญิงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาจำนวน 3.2 ล้านคน ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมาจำนวน 2.0 ล้านคน และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงหนึ่งสัปดาห์ที่ผ่านมาจำนวน 1.3 ล้านคน (สุนทรี ศรีโกไสย, 2553) นอกจากนี้สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี 2556 พบมีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 โดยเพศหญิงมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 65 และในเยาวชนอายุระหว่าง 19 ถึง 25 ปี ที่เป็นนักดื่มและมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำพบว่ามีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทย พบวัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ถึง 7.1 ลิตรต่อคนต่อปี โดยสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชาย ในวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ มีอัตราลดลง แต่กลับเพิ่มขึ้นในเพศหญิง โดยกลุ่มวัยรุ่นหญิงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เพศ ความรู้ การรับรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ซึ่งสังคมยอมรับการดื่มระหว่างเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ทำให้ส่วนหนึ่งที่ได้ชัดในการดื่มของเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง โดยเพศสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้ (ประณต คำนิม และดวงเดือน แซ่ตั้ง, 2551) ในขณะที่ค่านิยมของสังคมไทยในสมัยก่อนเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ปัจจุบันผู้หญิงกลับได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ค่านิยมในวัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าการดื่มเป็นการแสดงให้เห็นว่า ทันสมัย เท่โก้ หรือค่านิยมในสังคมไทยที่แบ่งวัยและเพศของผู้ดื่มด้วยชนิดของเครื่องดื่ม เช่น ไวน์ เบียร์ สำหรับวัยรุ่นหญิง และเหล้าสีสำหรับวัยรุ่นเพศชายหรือวัยกลางคนขึ้นไป และยังพบว่าความเชื่อของผู้หญิงที่ดื่มเบียร์มีความเชื่อว่าเบียร์มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่น้อย นอกจากนี้ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นยังมีเรื่องของความต้องการมี

ตัวตนในสังคม การอยากได้การยอมรับจากกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้ทัศนคติทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ (ภูษณิศาบริหาร, 2549) ปัจจัยที่สำคัญในกลุ่มวัยรุ่นอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเช่นกันคือ การแสวงหาความท้าทาย ความโน้มเอียงที่จะดื่มแอลกอฮอล์ การยอมรับสมรรถนะแห่งตน (อุทัยทิพย์ จันทรพีญ, 2555) รวมถึงความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านบวกก็มีผลต่อวัยรุ่นทั้งชายและหญิง สำหรับวัยรุ่นชายพบว่าความเป็นผู้นำ การยอมรับในกลุ่มเพื่อนที่ดื่ม และการยอมรับจากสังคมเป็นวัฒนธรรมบทบาททางเพศที่มีความเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Schulte M.T., et al., 2009) ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย การหาง่ายและความสามารถเข้าถึงได้ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนและครอบครัวที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และถูกชักชวนให้ดื่ม การที่มีบิดามารดาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การที่บิดามารดายอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตร การรับรู้การโฆษณาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความผูกพันต่อครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อัญชลี เหมชะญาติ และศรีวรรณ ขอดนิล, 2555) ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นหญิงตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะความต้องการมีตัวตนอยู่ในกลุ่มเพื่อน การอยากได้การยอมรับจากกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้ทัศนคติทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ การที่บิดาและมารดาไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอนุญาตให้บุตรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีการห้ามนำและแสดงให้เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และมีการยอมรับกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตร โดยยอมที่จะให้บุตรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใต้สถานการณ์ที่บิดามารดาสามารถดูแลได้ (ภูษณิศา บริหาร, 2549) นอกจากนี้เพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นไทยเช่นกัน (Wongtongkam N., et al., 2013) ซึ่งวัยรุ่นหญิงที่มีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติ (อุทัยทิพย์ จันทรพีญ, 2555) สำหรับปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านราคา รองลงมาเป็นปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายตามลำดับ (กัญต์กนิษฐ์ ผลแจ้ง, 2556) การเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (รัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, 2553)

ปัจจุบันธุรกิจร้านเหล้า เบียร์ มีอัตราการเติบโตสูงขึ้น โดยบริษัทเหล้า เบียร์ มีวิธีการแสวงหาลูกค้ารายใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น รวมถึงบริษัทบุหรีก็เริ่มหาลูกค้าในกลุ่มวัยรุ่นเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทำให้ร้านเหล้า เบียร์ บุหรี เพิ่มขึ้นในบริเวณ โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานศึกษาต่างๆ มากขึ้น (สุทธิชัย ปัญญาโรจน์, 2555) ซึ่งปริมาณการนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากประมาณ 24 ล้าน

ลิตรในปี 2542 เป็นประมาณ 42 ล้านลิตรในปี 2554 และข้อมูลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสุรา - เบียร์ ปี2550 - 2555 ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ที่มียอดเพิ่มขึ้นจากปี 2550 มูลค่า 85,386 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 118,393 ล้านบาทในปี 2555 (กรมสรรพสามิต, 2556)

จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร ในปี 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า สถานที่ที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านอาหาร ซึ่งการซื้อจากจุดจำหน่ายทั้ง 3 อันดับนี้ คิดเป็นร้อยละ 87 ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด และมีข้อสังเกตว่าผู้ดื่มเกือบ 30,000 คน (ร้อยละ 0.18) ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ที่ห้ามขายตามที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าในวัด ร้านค้าที่อยู่ในร้านขายยา ร้านค้าที่อยู่ในสถานที่ราชการ หอพัก โรงเรียน บัม น้ำมัน และในสวนสาธารณะ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ มีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว และด้านการศึกษา ในช่วงระยะเวลาเพียงไม่กี่ปีจังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ทั้งสิ่งปลูกสร้าง ที่พักอาศัย ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งสถานบันเทิง แหล่งจำหน่ายสินค้าที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมถึงจำนวนประชากรที่เพิ่มจากการขยายตัวของแหล่งการศึกษา ทำให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นที่รองรับนักเรียน นักศึกษา ทั้งจากในจังหวัดเชียงใหม่เอง และจังหวัดใกล้เคียง มหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษาดังอยู่ในเขตใจกลางเมืองเชียงใหม่ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นคือ อายุระหว่าง 19 - 23 ปี นอกจากนั้นบริเวณรอบมหาวิทยาลัยนั้น มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสถานบันเทิงตั้งอยู่จำนวนมาก ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้ร้านค้า สถานบันเทิง มีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของลูกค้าเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนของนักดื่มในที่สาธารณะมากที่สุดคือร้อยละ 82.4 (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556) ทำให้นักศึกษามีโอกาส และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น จากการรวบรวมข้อมูลทางสถิติและการทบทวนวรรณกรรมทำให้พบว่า แนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษาหญิงมีจำนวนเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2544 - 2554 (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)และประกอบกับสภาพแวดล้อมโดยรอบมหาวิทยาลัยที่มีความเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาของเศรษฐกิจ สังคม โดยมีร้านค้า แหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสถานบันเทิงเพิ่มจำนวนมากขึ้น และอยู่โดยรอบบริเวณมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้นักศึกษามีโอกาสและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจว่าสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือไม่ โดยเฉพาะนักศึกษาหญิงที่มีอัตราการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย

1.3 คำจำกัดความที่ใช้การศึกษา

1.3.1 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา โดยมี 2 ประเภทคือ การเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา แต่ปัจจุบันเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว และการเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา แล้วปัจจุบันยังมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่และการประเมินระดับความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยแบบคัดกรองผู้มีปัญหาการดื่มสุรา Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT)

1.3.2 ปัจจัยภายนอก หมายถึง การหาได้ง่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านเพื่อน

1.3.3 ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาต่อระยะทางในเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พัก การรับรู้ของนักศึกษาต่อความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่ายที่จ่ายสำหรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ของนักศึกษาต่อโปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3.4 การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลาที่มีความต้องการ

1.3.5 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่นักศึกษารับรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดสองลำดับ และช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพที่นักศึกษารับรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดสองลำดับ

1.3.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงอายุคือ ตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุ 10 ปีและช่วงอายุ 10 ถึง 24 ปี

1.3.7 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวหมายถึงการที่บิดา มารดา พี่น้อง ร่วมบิดามารดา บุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวอย่างน้อย 1 คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3.8 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนหมายถึงการมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 2 ใน 3 ข้อ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ เพื่อนสนิท การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบประสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในจังหวัด เชียงใหม่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2557 และทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ถึงเดือนมีนาคม 2558

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการป้องกันปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิง และสามารถลดการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ได้พบทวนวรรณกรรม แนวคิด ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้เรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.2 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
- 2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้เรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.1.1 ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของแอลกอฮอล์ว่า หมายถึง สารอนินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลว กลิ่นฉุน ระเหยง่าย มีจุดเดือดที่อุณหภูมิ 78.5 องศาเซลเซียส มีชื่อเต็มว่า เอทิลแอลกอฮอล์ โดยปกติเกิดจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งเรียกว่า แป้งเชื้อ หรือเชื้อหมัก เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไป จะออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมา ใช้ประโยชน์ในการเป็นตัวทำละลายและเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2001) ได้ให้ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นของเหลวที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ชนิดคั่งหรืออิสทานอลใช้เพื่อการดื่ม ส่วนใหญ่ได้มาจากการหมัก (fermentation) หรือได้จากกรหมักแล้วกลั่น

สำหรับในประเทศไทยนั้น ได้ใช้คำว่า “สุรา” แทนคำว่า “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และได้ให้ความหมายของสุรา ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของ สุรา หมายถึง เหล้า, น้ำเมาที่ได้มาจากการกลั่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ให้ความหมายของ สุรา หมายถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อผสมกับน้ำหรือของเหลวชนิดอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุรา (ฝ่ายวิชาการสูตรไพศาล, 2546)

2.1.2 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสุราที่สังคมไทยและประชาคมทั่วโลกบริโภคอยู่นั้นมีมากมายหลายชนิด มีความแตกต่างกันออกไป ทั้งในปริมาณของแอลกอฮอล์ วัสดุที่ใช้ รวมไปถึงขั้นตอนและวิธีการผลิต ซึ่งสามารถแยกเป็นประเภทและชนิดได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ สุราประเภทที่กลั่นแล้ว (distilled liquors) และสุราหมัก (fermented liquors)(เทพินทร์ พัชรานุรักษ์, 2541)

สุราประเภทที่กลั่นแล้ว (distilled liquors) ได้แก่

1. เหล้าบรันดี เป็นสุราประเภทกลั่นที่รสเยี่ยมที่สุด และมีราคาแพง เนื่องจากเป็นเหล้าที่กลั่นจากองุ่น มีกรรมวิธีการผลิตและมีขั้นตอนในการบ่ม
2. วิสกี้ เป็นสุราประเภทกลั่นที่ทำมาจากข้าวไม่ว่าจะเป็น ข้าวบาเลย์ ข้าวไรย์ ข้าวโอ๊ต ข้าวโพด หรือข้าวเหนียว โดยนำมาหมัก กลั่น แล้วนำไปบ่ม
3. เหล้ารัม เป็นสุราที่กลั่นมาจากน้ำอ้อย กากน้ำตาลและน้ำเชื่อม และอาจจะผสมผิวส้มและผลไม้ต่างๆเพื่อให้รสชาติดีขึ้น
4. วอดก้า เป็นสุราที่มีลักษณะคล้ายวิสกี้ แต่มีปริมาณแอลกอฮอล์สูงกว่า โดยวอดก้าทำมาจากข้าวสาลี
5. เหล้าคอกเทลต่างๆ คอกเทล คือ การนำเอาเหล้าหลายชนิดมาผสมกันตามสูตรแล้วแต่รสนิยมของผู้ดื่ม
6. เหล้าขาว เป็นเหล้าที่ผลิตมากในเอเชีย เหล้าจีนที่เรียกว่า “สาเก” ก็รวมอยู่ในสุราประเภทนี้ เหล้าขาวทำมาจากกากน้ำตาล ข้าว น้ำตาลมะพร้าว และตาลโตนด

สุราหมัก (fermented liquors) ได้แก่

1. แชมเปญ เป็นเหล้าหมัก คือเป็นสุราที่ไม่ผ่านกระบวนการกลั่น ทำมาจากองุ่น มีลักษณะพิเศษคือจะมีฟอง มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เจือปนอยู่คล้ายๆเบียร์
2. ไวน์ คือ เหล้าผลไม้หมักที่เก่าแก่ที่สุดในโลก วัตถุดิบในการทำไวน์คือองุ่น ไวน์ต่างจากแชมเปญตรงที่ไวน์ไม่มีฟอง กรรมวิธีการผลิตก็ไม่ซับซ้อนเท่ากับแชมเปญ
3. เบียร์ เป็นสุราที่มีปริมาณการบริโภคสูงสุด เบียร์ทำมาจากข้าวบาเลย์หมัก อบ และบดต้มให้สุกแล้วใส่ถังหมัก เมื่อหมักเสร็จแล้วจะใส่ดอกฮอปเพื่อให้มีรสขม จากนั้นจึงใส่เชื้อยีสต์

4. เหล้าหมักพื้นบ้าน เหล้าชนิดนี้สามารถผลิตขึ้นได้เองโดยกรรมวิธีง่ายๆ โดยใช้ข้าว
ผลไม้มั หรือน้ำตาลมาหมักทิ้งไว้ให้เกิดแอลกอฮอล์

2.1.3 กลไกการออกฤทธิ์ของแอลกอฮอล์

โดยทั่วไปแอลกอฮอล์มีฤทธิ์เพิ่มการทำงานของ GABA type A, 5-HT type 3, nicotine, acetylcholine receptors และยับยั้งการทำงานของ glutamate receptors และ voltage-gated calcium channels ปัญหาทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการใช้แอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่เกิดจากฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง (CNS depressant) ขณะที่แอลกอฮอล์ในเลือดมีระดับต่ำ (21 – 50 มก./100 มล.) ผู้ดื่มจะสูญเสียความสามารถในการคิด การตัดสินใจ และการควบคุมตนเอง เมื่อระดับแอลกอฮอล์ในเลือดสูงขึ้น ผู้ดื่มจะมีการเคลื่อนไหวเชื่องช้าและมีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่สูงมากจะทำให้ดื่มแล้วมีอาการสับสน หมดสติ และถึงขั้นโคม่าได้ สำหรับผู้ที่ดื่มเสียชีวิตส่วนใหญ่เกิดจากการกดการหายใจ และการสำลักสิ่งที่อาเจียนออกมา (มาโนช หล่อตระกูล, 2544; Franklin & Frances, 1999) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นการออกฤทธิ์ต่อร่างกายและจิตใจ ดังนี้

1) การออกฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ต่อร่างกาย เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในร่างกาย จะพบว่า แอลกอฮอล์จะซึมเข้าสู่ร่างกายอย่างรวดเร็ว โดยแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะถูกดูดซึมที่กระเพาะอาหารและกระจายเข้าสู่กระแสเลือดในเวลาเพียง 5 นาที ก่อนที่จะส่งต่อไปยังเซลล์ต่างๆ เนื้อเยื่อ ของเหลวทุกแห่งในร่างกาย และอวัยวะต่างๆภายในเวลา 10 – 30 นาที โดยจะสามารถตรวจพบแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดหลังจากการดื่มเพียง 5 นาที และเริ่มก่อให้เกิดผลต่ออวัยวะทั่วร่างกาย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548) ดังนี้

1.1) ผิวหนัง หลอดเลือดและเซลล์ ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ที่ส่งผลให้เห็นชัดเจนเริ่มตั้งแต่ ผิวหนัง หลอดเลือดที่ขยายตัวจากฤทธิ์แอลกอฮอล์ส่งผลให้น้ำแดง ตัวแดง ในทางตรงกันข้าม ผู้ดื่มบางรายอาจมีอาการเส้นเลือดหดตัว ทำให้หน้าซีด อาจจะเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เมื่อการหมุนเวียนของเลือดเร็วขึ้นไปยังเซลล์ต่างๆทั่วร่างกาย เซลล์ทุกเซลล์จะทำงานไวขึ้นกว่าปกติจนเกินความจำเป็นในช่วงสั้นๆทำให้การทำงานของอวัยวะแปรปรวนไปจากปกติในเวลาต่อมา และกดการทำงานของเซลล์ให้ทำงานน้อยลง และทำลายเซลล์ไปในที่สุด (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

1.2) กระดูกและกล้ามเนื้อ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของการอักเสบของกล้ามเนื้อ หรือทำให้กล้ามเนื้อไม่มีแรง โดยเฉพาะกล้ามเนื้อไหล่และสะโพก ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจะทำให้ความแข็งแรงและความหนาแน่นของกระดูกลดลง ซึ่งความเปราะบางของกระดูกนี้จะเป็นผลทำให้กระดูกหักได้ (Schuckit, 2000)

1.3) การดูดซึมสารอาหาร แอลกอฮอล์มีผลต่อกระบวนการเมตาบอลิซึมของคาร์โบไฮเดรต เนื่องจากแอลกอฮอล์จะไปทำให้ตับและตับอ่อนสูญเสียหน้าที่ซึ่งมีผลต่อระดับอินซูลิน การสูญเสียหน้าที่ของตับและตับอ่อนนี้จะส่งผลให้ระดับอินซูลินในกระแสเลือดอยู่ในระดับที่สูงมากหรือต่ำมาก ซึ่งจะส่งผลต่อการควบคุมระดับน้ำตาลในกระแสเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน นอกจากนี้แล้วแอลกอฮอล์ยังขัดขวางการดูดซึม การเก็บ และการกระจายของวิตามิน เช่น วิตามินบี 1 วิตามินบี 6 วิตามินดี และวิตามินอี โดยวิตามินบี 2 วิตามินเอ และวิตามินเคจะพบได้น้อยในผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ (Schuckit, 2000)

1.4) เลือดและระบบภูมิคุ้มกัน แอลกอฮอล์ที่ดื่มเข้าไประหว่าง 4 - 8 แก้วต่อวัน จะไปทำลายการสร้างเม็ดเลือดขาว และจะไปทำลายความสามารถในการกำจัดสิ่งแปลกปลอมในบริเวณที่เกิดการอักเสบ นอกจากนี้แล้วแอลกอฮอล์ยังไปทำลายการสร้างเม็ดเลือดแดง และประสิทธิภาพในการแข็งตัวของเลือดอีกด้วย (Sadock&Sadock as cited in Goldsmith, 2003)

1.5) สมอง แอลกอฮอล์มีพิษโดยตรงต่อสมอง ทำให้เซลล์สมองขยายตัวขึ้น เกิดอาการที่เรียกว่า “สมองบวม” นานเข้าจะเกิดการสูญเสียของเหลวในเซลล์สมอง เซลล์สมองลีบเหี่ยว เลื่อม และตายลง จากการชันสูตรศพผู้เสียชีวิตจากสุราจะพบภาวะเนื้อสมองลีบเหี่ยว มีสีซีดจาง จากการถูกทำลายโดยแอลกอฮอล์ได้อย่างชัดเจน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

1.6) ระบบหัวใจและการไหลเวียน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักจะมีผลทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น และทำให้ ไกลโปโปรตีน (lipoprotein) คอเลสเตอรอล (cholesterol) และ ไตรกลีเซอไรด์ (triglyceride) มีความหนาแน่นลดลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้เสี่ยงต่อการเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายและเกิดลิ้นเลือดอุดตัน ระดับแอลกอฮอล์ที่สูงจะทำให้ความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจลดลง ความหนืดล้าของกล้ามเนื้อหัวใจจะส่งผลให้การเดินของหัวใจผิดปกติ และเกิดภาวะหัวใจล้มเหลว หรือโรคหัวใจที่เกิดจากพิษของแอลกอฮอล์ (alcoholic cardiomyopathy) (Sadock&Sadock as cited in Goldsmith, 2003) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่สูงมากๆจะทำให้เสี่ยงต่อการเกิดภาวะช็อค (Schuckit, 2000)

1.7) ระบบทางเดินอาหาร เริ่มจาก ช่องปากและลำคอ เกิดการระคายเคืองในช่องปากและลำคอ ภาวะอาหาร โรคที่พบได้บ่อยในผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ โรคกระเพาะ โดยแอลกอฮอล์ในระดับความเข้มข้นต่ำเพียงร้อยละ 10 จะทำให้มีการกระตุ้นน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร ส่งผลให้เกิดแผลทั้งในกระเพาะอาหารและลำไส้ ขณะที่แอลกอฮอล์ในความเข้มข้นสูงจะทำให้เกิดอาการเยื่อบุกระเพาะอาหารอักเสบเฉียบพลัน เมื่อดื่มจัดติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้มีเลือดออกในกระเพาะอาหาร อาเจียนเป็นสีดำ อุจจาระดำ และอาจมีการฉีกขาดของเนื้อเยื่อหลอดอาหาร ซึ่งเกิดจาก

อาการอาเจียนหรือขย้อนอย่างรุนแรง ทำให้อาเจียนเป็นเลือดบ่อยๆ อาจทำให้เสียเลือดมาก(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548; Schuckit, 2000)

1.8) ดับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากเกินไป จะส่งผลทำให้ตับถูกทำลาย เนื่องจากตับเป็นแหล่งสันดาปที่สำคัญของแอลกอฮอล์ เซลล์ตับที่ถูกทำลายจะมีไขมันและ โปรตีนเข้าไปแทนที่ ทำให้เกิดการคั่งของไขมันในตับซึ่งเป็นสาเหตุของอาการตับอักเสบ ส่งผลให้เซลล์ตับถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เซลล์ตับตายลง ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคตับแข็ง ซึ่งเป็นอันตรายถึงชีวิต (Sadock&Sadock as cited in Goldsmith, 2003)

1.9) การเกิดมะเร็ง ในผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะพบว่า มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดเป็นมะเร็งในระบบต่างๆ ได้ดังนี้ ระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ หลอดอาหาร และช่องท้อง ศีรษะคอ และปอด สำหรับผู้ที่เป็นมะเร็งเต้านมมีการระบุว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 - 2 แก้ว จะทำให้การดำเนินโรคเร็วขึ้น (Schuckit, 2000)

2) การออกฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ต่อจิตใจ จากการรายงานของฝ่ายข้อมูล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548) พบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อด้านจิตใจดังนี้

2.1) ภาวะพิษของแอลกอฮอล์ (alcohol intoxication)ภาวะพิษของแอลกอฮอล์เกิดขึ้นในช่วงที่กำลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือหลังจากที่เพิ่งดื่มไปไม่นานจะมีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดตั้งแต่ 20 มิลลิกรัม/100 มิลลิตรขึ้นไป อาการแสดงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดด้วย โดยจะมีอาการดังต่อไปนี้ มีพฤติกรรมทางเพศอย่างไม่เหมาะสมหรือก้าวร้าว อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สูญเสียการตัดสินใจที่ดี สูญเสียการเข้าสังคมหรือการทำงาน อาการแสดงที่อาจตรวจพบได้มีดังนี้ คือ การพูดไม่ชัด การทำงานของอวัยวะต่างๆ ไม่ประสานกัน ลักษณะการเดินไม่มั่นคง ตาเข การสูญเสียความจำชั่วขณะ มึนงง และหมดความรู้สึก (Franklin & Frances, 1999; Goldsmith, 2003)

2.2) ภาวะขาดแอลกอฮอล์ (alcohol withdrawal) โดยเกิดขึ้นสัมพันธ์กับปริมาณระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด และอาจเกิดขึ้นได้ในขณะที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับรูปแบบของการดื่ม เช่น ดื่มอย่างหนักและดื่มเป็นเวลานานๆ ในแต่ละครั้ง จะส่งผลทำให้เกิดอาการขาดแอลกอฮอล์ได้บ่อยขึ้น อาการที่เกิดขึ้นคือ autonomic hyperactivity ตัน นอนไม่หลับ คลื่นไส้ อาเจียน กระวนกระวาย และวิตกกังวล ในกรณีที่รุนแรง อาจมีการชักได้ ในช่วง 24 - 48 ชั่วโมง หลังจากรดดื่มสุราครั้งสุดท้าย อาจมีอาการของภาวะขาดแอลกอฮอล์อย่างรุนแรง และมีอาการหลงผิด หรือประสาทหลอนที่ชัดเจนร่วมด้วย แต่อาการดังกล่าวจะสงบลงในเวลา 5 -6 วัน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับการรักษาก็ตาม แต่อาการหงุดหงิด นอนไม่หลับอาจจะเกิดขึ้นได้จนถึงประมาณ 10 วัน บางรายอาจเกิด ภาวะสับสนจากการขาดแอลกอฮอล์ (alcohol withdrawal delirium tremens) ได้ ในระยะนี้

จะไม่รู้สภาพแวดล้อม สับสน เสื่อมเสียการรู้สึกตัว และมีการนอนผิดปกติ ในอดีตอัตราการตายจากภาวะสับสนจากการขาดแอลกอฮอล์ (alcohol withdrawal delirium tremens) มีค่าประมาณร้อยละ 20 แต่ด้วยการรักษาที่ดีขึ้น ทำให้อัตราการตายในปัจจุบันลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5 (มาโนชหล่อตระกูล, 2544; สมภพ เรืองตระกูล, 2545; Franklin & Frances, 1999)

2.3) ความผิดปกติทางด้านจิตใจ จากการศึกษาขององค์การอนามัยโลก พบว่า 1 ใน 3 ของผู้ป่วยทางจิตในแต่ละประเทศ มีสาเหตุมาจากการดื่มสุรา ซึ่งในสุรามีสารพิษที่เกิดจากการเผาผลาญแอลกอฮอล์ในร่างกาย คือ เตตราไฮโดรไอโซควิโนลีน (tetrahydroisoquinolines) จะเข้าทำลายสารเคมีในสมองที่ช่วยทำให้คนเรารู้สึกเป็นปกติสุข และสงบ คนติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงมักมีจิตใจและอารมณ์อ่อนไหว ความอดทนต่อภาวะเครียดหรือกดดันน้อยลง ขาดสมาธิ นำไปสู่บุคลิกภาพเสื่อมโทรมในที่สุด และพบว่าวัยรุ่นอายุ 13 - 18 ปี ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจคือจะมีการขี้คิดขี้ทำ ซึมเศร้า และวิตกกังวล (สกล ด่านภักดี อ่างใน กรมสุขภาพจิต, 2546) และนอกจากนี้ผู้ที่ดื่มเรื้อรังยังส่งผลให้เกิดโรคจิตจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

2.4) ผู้ที่ดื่มเรื้อรังจะมีการฝ่อลีบของสมองส่วนนอก (cortex) ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการเสื่อมทางจิต โรคจิตจากการดื่มมีด้วยกันหลายอาการและมักจะรักษาให้หายขาดได้ยาก ได้แก่ โรคประสาทหลอน โรคหวาดระแวง โรคความจำเสื่อม โรคซึมเศร้า โรคหวาดกลัวผิดปกติ ฯลฯ ทั้งนี้โรคจิตจากสุราสามารถเกิดขึ้นได้กับผู้ที่ดื่มทุกคนไม่ว่าจะหญิงหรือชาย อาการทางจิตที่เกิดขึ้นในผู้ที่ดื่มอย่างชัดเจนคือ ภาวะตื่นกลัว (panic disorder) อันนำไปสู่ภาวะแทรกซ้อนอื่นๆตามมา ได้แก่ อาการผิดปกติของหัวใจ ระบบประสาท และระบบทางเดินอาหาร โดยปกติภาวะกลัวเช่นนี้จะพบในอัตรา 1 - 2 คน จากประชากร 100 คน แต่ในกลุ่มผู้ดื่มจนเข้าสู่ผู้ป่วยพิษสุราเรื้อรังอัตราจะเพิ่มเป็น 13 - 50 คน จากประชากร 100 คน ทำให้กลายเป็นคนที่ไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติได้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

2.1.4 ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นนั้น ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ดังนี้

1) ผลกระทบด้านสังคม จากการรายงานวิจัยของมูลนิธิเพื่อนหญิง เรื่องสุราในฐานะปัจจัยร่วมก่อความรุนแรงในครอบครัว พบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัว 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านสุขภาพของบุคคลในครอบครัว การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และกระทบต่อเศรษฐกิจในครอบครัว (บุญเสริม หุตะแพทย์ และกิติวิภา สุวรรณรัตน์, 2546) นอกจากนี้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) โดยที่ระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด

21 – 51 มิลลิกรัม/100 มิลลิลิตร จะทำให้ความสามารถในการจับซึ่ยานยนต์ลดลง ทำให้เกิดอันตรายได้ (ชนิกา ตูจินดา, 2547) ซึ่งพบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เคยประสบอุบัติเหตุในระหว่างการขับรถและรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 43.70 และ 21.70 ตามลำดับ (รุ่งวิทย์ มาสงามเมือง และคณะ, 2539) และจากรายงานของกลุ่มงานระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อ สำนักงานวิทยาการควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่พาหนะของผู้บาดเจ็บบนท้องถนนพบว่า ร้อยละ 73 ของผู้บาดเจ็บรุนแรงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเกิดเหตุ และยังคงพบว่า ร้อยละ 44 ในกลุ่มนี้เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี (กระทรวงสาธารณสุข, 2547)

2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ จากการรายงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548) พบว่าข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยนับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ไม่เว้นแม้แต่ในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังทรุดโทรมโดยอัตราการบริโภคเฉลี่ยต่อคนในปี 2539 ซึ่งเป็นปีที่เศรษฐกิจเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤต อยู่ที่ 110.6 ลิตร/คนและเพิ่มเป็น 125.9 ลิตร/คน ในปี 2554 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2539 - 2544 พบว่าคนไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นปีละ 15 ลิตร ในช่วงเวลา 5 ปี จากผลการวิจัยภาคสนามของมูลนิธิเพื่อนหญิง เมื่อปี 2545 พบว่าค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวที่มีผู้ดื่มสุราสูงถึงเฉลี่ยประมาณวันละ 100 - 300 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ดื่มขั้นต่ำประมาณ 13 ล้านคน และในอัตราความถี่ของการดื่มประมาณสัปดาห์ละครั้งคิดเป็นเงินค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึง 4.68 หมื่นล้านบาทในแต่ละปี นอกจากการสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงแล้ว และจากการรวบรวมสถิติผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ค่าวัสดุสำหรับรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการเมาแล้วขับมีมูลค่าประมาณ 3,000 – 10,000 บาทต่อราย และจะเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่า สำหรับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน และจากข้อมูลในปี 2544 คนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร 12,544 คน บาดเจ็บ 946,900 คน สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจประมาณ 122,400 - 189,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.25 - 3.48 ของ GDP (gross domestic product) ในปี 2545 ซึ่งนับว่าสูงประมาณเท่าตัวเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่อยู่ที่ร้อยละ 1 - 2 ของ GDP โดยร้อยละ 26 เกิดจากการเมาแล้วขับนอกจากนี้หากรวมเข้ากับความสูญเสียอื่นๆ อันเป็นผลมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การเกิดโรคตับ โรคกระเพาะอาหาร และความรุนแรงในครอบครัว ตัวเลขความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากสุราจะเพิ่มเป็นสูงอีกหลายหมื่นล้านบาทต่อปี ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้วิเคราะห์ไว้ว่า หากสามารถลดอุบัติเหตุจราจรจากคนเมาได้ ร้อยละ 50 จะลดการเสียชีวิตปีละ 2,900 ราย ลดการบาดเจ็บปีละ 29,625 ราย ซึ่งเท่ากับสามารถลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจได้ประมาณ 13,975 ล้านบาท(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

2.2 สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ปี 2555 ระบุมีประชากรทั่วโลกที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 2,000 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรโลก เฉลี่ยดื่มคนละ 6.13 ลิตร โดยประเทศไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดื่มอันดับ 40 และสูงเป็นอันดับ 4 ในทวีปเอเชีย รองจากเกาหลีใต้ เนปาล และญี่ปุ่น ตามลำดับโดยทำให้เกิดการสูญเสียชีวิต การสูญเสียรายได้ ค่ารักษาพยาบาล ความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุบนท้องถนนและอาชญากรรม (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556) จากการรวบรวมข้อมูลจากประเทศต่างๆทั่วโลกพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชากรโลกเสียชีวิตปีละกว่า 2.5 ล้านคน เฉลี่ยนาทีละ 4.8 คน เฉพาะในกลุ่มประชากรอายุ 15 - 29 ปี มีรายงานการเสียชีวิตปีละ 320,000 คน (มติชนออนไลน์, 2555) นอกจากนี้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลทำให้เพศชายมีอายุสั้นลงถึง 3.9 ปี และเพศหญิงมีอายุสั้นลงถึง 2.2 ปี (ทิพวรรณ ไชยปลั่งมณี, 2556)

จากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี 2554 พบว่า คนไทยที่อายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นนักดื่มในปัจจุบัน (Current drinking) หรือผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน 12 เดือนที่ผ่านมาจำนวน 16,992,017 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 31.5 ของประชากรผู้ใหญ่ สำหรับประเทศไทยพบกลุ่มประชากรที่มีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงคือ วัยผู้ใหญ่ (อายุ 25 - 59 ปี) โดยดื่มใน 12 เดือนที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชน (อายุ 15 - 24 ปี) คิดเป็นร้อยละ 23.7 โดยจำนวนวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นจำนวนเกือบ 2.5 ล้านคน ซึ่งกลุ่มเยาวชนมีทิศทางในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.6 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 23.7 ในปี 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละภูมิภาคนั้นพบว่า ภาคเหนือมีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 37.2 ส่วนความชุกของนักดื่มที่เป็นประชากรวัยรุ่นพบมากที่สุดในภาคเหนือ นอกจากนี้ภาคเหนือยังมีสัดส่วนของนักดื่มในที่สาธารณะมากที่สุด โดยจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.4 และสัดส่วนของนักดื่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วมีการจับขี้ยานพาหนะพบมากที่สุด ในภาคเหนือเช่นกัน ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 ตามมาด้วยพิษณุโลก และเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 52.2 และ 50.2 ตามลำดับ และพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงปี 2544 - 2554 พบว่า ประชากรเพศหญิงมีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีทิศทางในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาคือจากร้อยละ 9.8 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี 2555 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.2 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ต่อปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี 2556 พบมีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 โดยเพศหญิงมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 65 และในเยาวชนอายุระหว่าง 19 - 25 ปี ที่เป็นนักดื่มและมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ พบว่ามีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยพบวัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิถึง 7.1 ลิตรต่อคนต่อปี โดยสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชาย ในวัยผู้ใหญ่และสูงอายุ มีอัตราลดลง แต่กลับเพิ่มขึ้นในเพศหญิง และกลุ่มวัยรุ่นหญิงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่า นักเรียนหญิงร้อยละ 50.2 เป็นผู้ที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่ยังดื่มในปัจจุบัน (อัญชลี เหมชะญาติ และศิริวรรณ ยอดนิล, 2555)

สถิติการดื่มเหล้า เบียร์ ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีการดื่มเหล้า เบียร์มากกว่าในอดีตเป็นอันมาก เหตุผลน่าจะมาจากหลายปัจจัย เช่น การดื่มเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อต้องการเข้าสังคม ให้เป็นที่ยอมรับของบรรดาเพื่อน ความอยากรลอง และการดื่มเพื่อคลายเครียดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นคงห้ามกันลำบาก เนื่องจากกระแสโลก กระแสทุน กระแสบริโภคนิยม มีแนวโน้มจะไปในทิศทางนั้น จะดูได้จากกรณีโฆษณา รวมทั้งสื่อในรายการบันเทิงต่างๆ เช่น ละครในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมทั้งรายการเพลงต่างๆ(สุทธิชัย ปัญญโรจน์, 2555)

ปัจจุบันธุรกิจร้านเหล้า เบียร์ มีการเติบโตขึ้น โดยบริษัทเหล้า เบียร์ มีวิธีการหาลูกค้ารายใหม่ โดยเฉพาะวัยรุ่น รวมถึงบริษัทบุหรีก็เริ่มหาลูกค้าในกลุ่มวัยรุ่นเพิ่มขึ้น ทำให้ร้านเหล้า เบียร์ บหรี เกิดขึ้นในบริเวณ มหาวิทยาลัย สถานศึกษา โรงเรียน มากขึ้น (สุทธิชัย ปัญญโรจน์, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสุรา - เบียร์ ปี 2550 - 2555 ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ที่มียอดเพิ่มขึ้นจากปี 2550 มูลค่า 85,386 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 118,393 ล้านบาทในปี 2555 (กรมสรรพสามิต, 2556)

จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร ปี 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า สถานที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้านขายของชำร้านสะดวกซื้อ และร้านอาหาร ซึ่งการซื้อจากจุดจำหน่ายทั้ง 3 อันดับนี้ คิดเป็นร้อยละ 87 ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด และมีข้อสังเกตว่าผู้ดื่มเกือบ 30,000 คน (ร้อยละ 0.18) ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ที่ห้ามขายตามที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าในวัด ร้านค้าที่อยู่ในร้านขายยา ร้านค้าที่อยู่ในสถานที่ราชการ ในหอพัก ในโรงเรียน ในปั้มน้ำมัน และในสวนสาธารณะ(ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

ปัจจุบันเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นำเข้าเป็นที่นิยมในหมู่นักดื่มชาวไทย ส่วนหนึ่งนั้นมาจากกิจกรรมการตลาดที่มีผลต่อการรับรู้เชิงวัฒนธรรมและค่านิยม ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่หรูหราว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ภายในประเทศ ผลของความตกลงทางการค้าอาเซียน นำไปสู่การขยายตัวของขนาดของตลาดเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ส่งผลให้เครื่องดื่มนำเข้ามีราคาไม่สูงมากนักเหมือนในอดีต ร่วมกับอุตสาหกรรมสุราใช้โทรทัศน์เป็นสื่อหลัก ในการโฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ โดยใช้งบประมาณกว่าครึ่งของงบประมาณโฆษณาผ่านสื่อทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณสมบัติของสื่อโทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียง ซึ่งดึงดูดใจได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ อย่างไรก็ตามสื่อหนังสือพิมพ์ก็ยังคงมีความสำคัญ จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ 2 ที่อุตสาหกรรมท่มเงินโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ เพราะหนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนของใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ยังมีข้อได้เปรียบสื่อๆอยู่มาก สำหรับหนังสือพิมพ์ ข้อได้เปรียบ คือ มีอัตราการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสูง ครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวาง จึงมีประสิทธิภาพของต้นทุนสูง (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า อุตสาหกรรมสุรายังนิยมการโฆษณาในโรงภาพยนตร์อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากธรรมชาติของโรงภาพยนตร์เป็นลักษณะปิด เมื่อเข้าไปชมภาพยนตร์จะมีสมาธิสูงกว่า การเปิดรับสื่ออื่นๆ ทำให้ผู้ชมภาพยนตร์มุ่งความสนใจไปที่การโฆษณาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลให้เกิดการรับรู้และจดจำได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมสุราจะใช้ทุกช่องทางทางการสื่อสารเพื่อทำการโฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนเอง ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคแบบ 360 องศา หรือเข้าถึงทุกอณูของชีวิตรอบตัว เพื่อสร้างความชื่นชอบและจงใจให้เกิดความต้องการทดลองดื่มน้ำแอลกอฮอล์หรือดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556)

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความรู้ การรับรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ซึ่งปัจจัยเอื้อได้แก่ การหาได้ง่าย ความสามารถเข้าถึงได้ และสื่อโฆษณา ส่วนปัจจัยเสริมได้แก่ เพื่อนและครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

2.3.1 ปัจจัยภายใน

การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น มีปัจจัยที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นดื่มน้ำแอลกอฮอล์หลายปัจจัย ตัวของวัยรุ่นคือเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการดื่มน้ำโดยตรง ทั้งเรื่องของอายุ ความรู้ การรับรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ

1) อายุ วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี มีความบ่อยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า วัยรุ่นที่มีอายุ 21 - 23 ปี (Wechsler H., et al., 2000) และในกลุ่มประเทศยุโรป เช่น ประเทศบัลแกเรีย ประเทศลิทัวเนีย ประเทศสเปน และประเทศตุรกี วัยรุ่นที่ดื่มส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี ส่วนในประเทศเยอรมนี ประเทศโปแลนด์ และประเทศเดนมาร์ก วัยรุ่นที่ดื่มส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20 - 23 ปี (Stock C., et al., 2009) นอกจากนี้ความถี่และจำนวนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ตั้งแต่อายุ 18 - 21 ปี ขณะที่จำนวนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะลดลงระหว่างอายุ 21 - 23 ปี (Fromme K., et al., 2010)

2) ค่านิยมและความเชื่อ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ วัยรุ่น โดยที่ค่านิยมและความเชื่อเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดย บุคคลจะเลือกปฏิบัติตามสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตน ตามความเชื่อและรสนิยมของชีวิต เช่น ค่านิยม ของสังคมไทยในสมัยก่อนเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ปัจจุบันผู้หญิงกลับได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้นในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่านิยมในวัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่า การดื่ม เป็นการแสดงให้เห็นว่า ทันสมัย เท่โก้ โก้เก๋ หรือค่านิยมในสังคมไทยที่แบ่งวัยและเพศของผู้ดื่มด้วย ชนิดของเครื่องดื่ม เช่น ไวน์ เบียร์ สำหรับวัยรุ่นเพศหญิง และเหล้าสีสำหรับวัยรุ่นเพศชายหรือวัย กลางคนขึ้นไป เป็นต้น ส่วนเรื่องความเชื่อผู้หญิงดื่มเบียร์ภายใต้ความเชื่อว่าเบียร์มีปริมาณแอลกอฮอล์ จำนวนน้อย (ภุชฌิศา บริหาร, 2549)

3) ทศนคติ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อมุมมอง ความคิด ที่จะกำหนดการกระทำของบุคคล เช่นเดียวกับค่านิยมและความเชื่อ ทศนคติของวัยรุ่นที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้งความ ต้องการมีตัวตนในสังคม การอยากได้การยอมรับจากกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้ทศนคติทางบวกต่อการดื่ม แอลกอฮอล์ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ (ภุชฌิศา บริหาร, 2549) การแสวงหาความท้าทาย ความโน้มเอียงที่จะดื่ม สมรรถนะแห่งตนก็มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเช่นกัน (อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ, 2555) รวมถึงความคาดหวังจากการดื่มในด้านบวกก็มีผลต่อวัยรุ่นทั้งชายและหญิง ใน วัยรุ่นชายความเป็นผู้นำ การยอมรับในกลุ่มเพื่อน และการยอมรับจากสังคมเป็นวัฒนธรรมบทบาท เพศในเพศชาย (Schulte M.T., et al., 2009) นอกจากนี้มีการศึกษาทศนคติของวัยรุ่นหญิงต่อการดื่ม แอลกอฮอล์ ที่ผลการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงต่อการไม่เห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ว่าการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน เป็นการสิ้นเปลือง เป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ สมควรเลิก ซึ่งทศนคติที่ออกมามีผลต่อการเลือกที่จะดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง (สุภาวีกา นิมอร่าม, 2553)

2.3.2 ปัจจัยภายนอก

ครอบครัวนับว่าเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในสังคมครอบครัวที่อบอุ่นเป็นเกราะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนของสมาชิกในครอบครัวได้ทุกอย่างแม้แต่การดื่ม ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่น (ช่อแก้ว รมสุข และขจรวรรณ อิฐรัตน์, 2555) สถานภาพของครอบครัวที่ไม่ดี เช่น การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ของบิดามารดา หรือครอบครัวที่ขาดคนใดคนหนึ่งที่จะให้การอบรมเลี้ยงดูเป็นครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงสำหรับพฤติกรรมการดื่ม ซึ่งรวมถึง เด็กวัยรุ่นที่ดื่มหนัก มักมีความผูกพันในครอบครัวน้อย และได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ น้อยมาก (Steinhausen H-C, Metzke CW, 2003) และครอบครัวที่พ่อแม่มีพฤติกรรมการดื่ม เด็กในครอบครัวก็จะได้รับอิทธิพลในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครอบครัวที่มีพ่อแม่ดื่มลูกจึงมีโอกาที่จะเป็นคนดื่มด้วยในอนาคต หรือการมีบุคคลในครอบครัวที่ดื่ม เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือการมีส่วนร่วมทำให้เด็กได้รับทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มได้ ไม่เพียงแต่เด็กจะได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการดื่มของบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวเท่านั้น หากมีพ่อหรือแม่ดื่มหรือทั้งพ่อและแม่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อทราบว่าลูกของตนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ผิดและห้ามไม่ให้ทำอีก แต่เป็นการกระทำในเชิงยอมรับในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของลูก โดยยอมที่จะให้ลูกดื่มภายใต้สภาพการณ์ที่พ่อแม่สามารถดูแลได้ (ภูษณิศา บริหาร, 2549)

เพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นและอยู่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุด ซึ่งการคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน เป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่น การเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะเลือกเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่มีค่านิยม ทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนจึงมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนั้นหากไปคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดีก็อาจชักนำหรือชักชวนไปในทางที่เสียได้เช่นกรณีการหนีโรงเรียน เกเร ชกต่อย ดิตยาเสพติด รวมไปถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้กลุ่มเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมหอพัก มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น (Ali M.M. and Dwyer D.S., 2010) ทั้งนี้เพื่อนยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยส่วนใหญ่จะดื่มในโอกาสงานเลี้ยงสังสรรค์และเทศกาลต่างๆ (อุทัยรัตน์ รงค์สยามานนท์, 2551) และในวัยรุ่นหญิง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติก็นับว่ามีอิทธิพลมาจากเพื่อนเช่นเดียวกัน (อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ, 2555)

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 แนวคิดการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลแบบ PRECEDE Framework

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล ว่ามีสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากอะไร หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบ้างนั้น มีแนวคิดในการวิเคราะห์ที่อยู่ 3 กลุ่มใหญ่ๆ (กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2556) คือ

กลุ่มที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มาจากองค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ หรือความตั้งใจใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบโครงสร้างทางสังคม เช่น ระบบการเมือง การเศรษฐกิจ การศึกษา การศาสนา องค์ประกอบด้านประชากร และลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดว่าพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ซึ่งจากการศึกษาของนักพฤติกรรมศาสตร์ในกลุ่มนี้ได้สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลคือ

- ความยากง่ายในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข
- การประเมินผลประสิทธิภาพของบริการสาธารณสุข
- โลกทัศน์เกี่ยวกับอาการของโรค ความรุนแรงและการเสี่ยงต่อการเกิดโรค
- องค์ประกอบทางสังคมและเครือข่ายทางสังคม
- ความรู้
- องค์ประกอบด้านประชาชน

โดยแนวคิดในกลุ่มที่ 3 จะนำทฤษฎี จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาสังคม สังคมศาสตร์ ประชากรศาสตร์ และสาขาอื่นๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรม และพยายามหาทางแก้ปัญหาโดยการผสมผสานในวิชาชีพสาขาต่างๆ เข้ามาร่วมดำเนินการด้วยกัน

PRECEDE Framework เป็นคำย่อมาจาก Predisposing, Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation. เป็นกระบวนการวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขภาพมีแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย (Multiple Factors) ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน

และกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ ใน PRECEDE Framework เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับ โดยเริ่มจาก Outcome ที่ต้องการ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ คุณภาพชีวิตของบุคคลที่พึงประสงค์แล้วพิจารณาถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล การวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางสังคม (Phase 1 : Social Diagnosis)

เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ “คุณภาพชีวิต” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ โดยการประเมิน สิ่งที่เกี่ยวข้องหรือตัวกำหนดคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ผู้ป่วย นักเรียน กลุ่มคนวัยทำงาน ผู้ใช้แรงงาน หรือผู้บริโภค สิ่งที่สามารถประเมินได้จะเป็นเครื่องชี้วัด และเป็นตัวกำหนดระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา (Phase 2: Epidemiological Diagnosis)

เป็นการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาสุขภาพที่สำคัญอะไรบ้าง ซึ่งปัญหาสุขภาพเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม หรือได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคม ในขณะที่เดียวกันปัญหาสุขภาพก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเช่นกัน ข้อมูลทางระบาดวิทยา จะชี้ให้เห็นถึงการเจ็บป่วย การเกิดโรคและภาวะสุขภาพ ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วย และเกิดการกระจายของโรค การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยาจะช่วยให้สามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางพฤติกรรม (Phase 3 : Behavioral Diagnosis)

จากปัจจัยปัญหาด้านสุขภาพอนามัยที่ได้ในขั้นตอนที่ 1-2 จะนำมาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลและสาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น สาเหตุจากพันธุกรรมหรือสภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยกระบวนการสุขศึกษา จะให้ความสนใจประเด็นที่เป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการศึกษา (Phase 4 : Educational Diagnosis)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนสุขศึกษา โดยขั้นตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจ ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Education Experience) ความพอใจนี้อาจมีผลทั้ง

ในทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของ ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ (Socio-Economic Status) และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการวางแผน โครงการทางสุขภาพด้วยความรู้ เป็นปัจจัยนำที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม แต่การเพิ่มความรู้ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสมอไป ถึงแม้ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม แต่ความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้ จะต้องมียปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย

การรับรู้ หมายถึง การที่ร่างกายรับสิ่งเร้าต่างๆ ที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัส ส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วตอบสนองเอาสิ่งเร้านั้นออกมา เป็นลักษณะของจิตที่เกิดขึ้นจากการผสมกันระหว่างพวกประสาทสัมผัสชนิดต่างๆ และความคิด ร่วมกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ การรับรู้เป็นตัวแปรทางจิตสังคม ที่เชื่อว่ามีผลกระตุ้นต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล

ความเชื่อ คือ ความมั่นใจในสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์หรือวัตถุว่าสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงให้ความไว้วางใจ เช่น แบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model ของ Becker) ซึ่งเน้นว่าพฤติกรรมสุขภาพจะขึ้นอยู่กับความเชื่อใน 3 ด้าน คือ ความเชื่อต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคหรือ ได้รับเชื้อโรค ความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรงของสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความเชื่อเกี่ยวกับผลตอบแทนที่จะได้จากการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ค่านิยม หมายถึง การให้ความสำคัญให้ความพอใจในสิ่งต่างๆ ซึ่งบางครั้งค่านิยมของบุคคลก็ขัดแย้งกันเอง เช่น ผู้ที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพแต่ขณะเดียวกันเขาก็พอใจในการสูบบุหรี่ด้วย ซึ่งความขัดแย้งของค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่วางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่ค่อนข้างจะคงที่ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล วัตถุ การกระทำ ความคิด ความรู้สึกดังกล่าวมีทั้งที่มีผลดีและผลเสียในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน รวมทั้ง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆได้ และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ราคา ระยะทาง เวลา ฯลฯ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญก็คือ การหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ปัจจัยเอื้อ จึงเป็นสิ่งช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหรือพฤติกรรมสุขภาพได้รับการสนับสนุนหรือไม่เพียงใด ลักษณะและแหล่งของปัจจัยเสริม จะ

แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัญหาในแต่ละเรื่อง เช่น การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน ปัจจัยเสริมที่สำคัญ ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ หรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยเสริม อาจเป็นการกระตุ้นเตือน การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การเอาเป็นแบบอย่าง การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และอิทธิพลของบุคคลต่างๆ นี้ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ก็ได้

การดำเนินงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ทางการศึกษา จะเป็นการพิจารณาว่าปัจจัยต่างๆ ที่เป็นปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และ ปัจจัยเสริม นั้น มีปัจจัยเฉพาะอะไรบ้าง ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพในลักษณะที่ต้องการได้ ถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของปัจจัย จัดกลุ่มปัจจัย และ ความยากง่ายของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ เหล่านั้น ก็จะทำให้การวางแผนในขั้นต่อไปมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลยุทธ์ทางการศึกษา (Selection of Educational Strategies)

เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้แล้ว ขั้นต่อไปจะเป็นการเลือกกลยุทธ์และเทคนิคในการดำเนินงานด้านสุขศึกษามาใช้ ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านข้างต้นด้วย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในที่สุด นอกจากนี้ การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการผสมผสานเทคนิคกลยุทธ์ด้านสุขศึกษาที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ทางการบริหาร (Phase 6 : Administrative Diagnosis)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินถึงปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่จะมีผลต่อการดำเนินโครงการที่ได้วางแผนไว้ โดยปัจจัยดังกล่าวอาจมีผลทั้งในด้านบวก คือ ทำให้โครงการสำเร็จบรรลุเป้าหมาย หรือมีผลตรงข้าม คือ กลายเป็นข้อจำกัดของโครงการ ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา ความสามารถของผู้ดำเนินการ ตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ ในองค์กร ดังนั้นในการวางแผนเพื่อดำเนินงานสุขศึกษาใดๆ จะต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้ไม่น้อยไปกว่าในขั้นตอนอื่นๆ และจะต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาให้ครอบคลุมทุกด้านเหมือนกับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล (Phase 7 : Evaluation)

ขั้นตอนนี้ไม่มีแสดงอยู่ในแผนภูมิ แต่จะมีปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยทั้งนี้ ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมิน และดัชนีชี้วัดไว้อย่างชัดเจนแล้ว การ

ประเมินผลใน PRECEDE Framework จะประกอบด้วย การประเมินใน 3 ระดับ คือ การประเมินโครงการหรือโปรแกรมสุขภาพ การประเมินผลกระทบของโครงการหรือโปรแกรมที่มีต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้าน และท้ายสุด คือ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินงานระยะยาว(กองสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข)โดยมีการนำแนวคิดการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลแบบ PRECEDE Framework มาใช้ โดยศึกษาในเรื่องของปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) และปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors)

ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) ประกอบด้วย การหาได้ง่าย (Available) ความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility)และสื่อซึ่งปัจจัยเอื้อเป็นสิ่งช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) ประกอบด้วย เพื่อนและบุคคลในครอบครัว ซึ่งปัจจัยเสริม อาจเป็นการกระตุ้นเตือน การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การเอาเป็นแบบอย่าง การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และอิทธิพลของบุคคลต่างๆ นี้ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ก็ได้

2.5งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญตกันิชฐ์ ผลแจ้ง (2556) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดืมแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการดืมแอลกอฮอล์ ศึกษาถึงปัจจัยทางลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการดืมแอลกอฮอล์ และศึกษาถึงปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจดืมแอลกอฮอล์ โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ที่มีสถานที่จำหน่ายแอลกอฮอล์อยู่บริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัย แห่งละ 80 คน รวมทั้งหมด 400 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบดืมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรา โดยจะดืมทุกวันหยุดสัปดาห์ ส่วนสถานที่ในการดืมแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ผับบาร์ สำหรับเหตุผลในการดืมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เพื่อผ่อนคลาย และจำนวนคนที่ร่วมดืมแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ จำนวน 4 - 5 คน สำหรับปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการดืมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดืมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา เป็นอันดับแรก ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เป็นอันดับรองลงมา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย เป็นอันดับสุดท้าย

เกรียงไกร พึ่งเชื้อ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดนครปฐม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนจากสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม 9 แห่ง ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพอุดมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 382 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับเสียดำหรือดื่มน้อยครั้งและดื่มในปริมาณน้อยในแต่ละครั้งที่ดื่ม ร้อยละ 37.7 และมีความผิดปกติจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิตประจำวัน ร้อยละ 23.3 2) ประสพการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพศ(ชาย) การรับข้อมูลข่าวสารการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และทัศนคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 44.4 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ส่วนปัจจัยการรับข่าวสารการณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และการรับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด ไม่รวมทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดนครปฐม

ช่อแก้ว ร่มสุข และขจรวรรณ อิฐรัตน์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยกลุ่มประชากรคือวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน 400 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรมาจาก ค่านิยม ในการบริโภคระดับกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.24 รองลงมาได้แก่ด้านโฆษณา ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 และความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.94 และอิทธิพลของเพื่อนและสื่อ โฆษณามีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

ประณต เค้าฉิม และดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 425 คน ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2551 และลงทะเบียนในวิชาเลือก 2 รายวิชา คือ วิชา จต 223 จิตวิทยาวัยรุ่น และ จต 321 จิตวิทยาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า (1) เพศ สถานที่เรียน และประสพการณ์มุ่งใจต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 27.4 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (2) นิสิตที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีบุคลิกภาพแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตที่ไม่ดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (3) นิสิตที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาดีกว่านิสิตที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (4) นิสิตที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประสบการณ์มุ่งใจต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านิสิตที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฤทัยรัตน์ รงค์สยามานนท์ (2551) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 22 ปี ซึ่งรู้จักและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมพร้อมดื่ม จำนวนทั้งสิ้น 374 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 19 ปี มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมพร้อมดื่มยี่ห้อ Spy Cocktail บ่อยที่สุด โดยผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ คือ เพื่อน/คนรู้จัก จะดื่มในโอกาสที่เป็นงานเลี้ยงสังสรรค์ในเทศกาลต่างๆ ส่วนใหญ่ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น ดื่มที่สถานบันเทิงยามราตรี เช่น ผับ ดิสโก้เทค คาราโอเกะ นอกจากนั้นปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมพร้อมดื่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยย่อยในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือ มีรสชาติดี/อร่อย ดื่มง่าย ด้านราคา คือ ราคาเหมาะสมกับปริมาณคุณภาพ ด้านการจัดจำหน่าย คือ สามารถหาซื้อได้ง่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด คือ การจัดโปรโมชั่นราคาพิเศษ เช่น 3ขวด 100 บาท

รัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล (2553) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 400 ราย จากมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ และแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสัมพันธภาพของบุคคลภายในครอบครัว

กฤษนิศา บริหาร (2549) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง โดยเป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษารายกรณี จำนวน 7 คน โดยสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มวัยรุ่นหญิงตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพราะความต้องการมีตัวตนอยู่ในกลุ่มเพื่อน อยากได้การยอมรับ

จากกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้ทัศนคติทางบวกกับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ เนื่องจากภายในครอบครัวของกรณีศึกษาแต่ละคนจะมีพ่อ หรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ที่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์ และเมื่อทราบว่าลูกของตนดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้นก็มิได้แสดงให้เห็นว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ผิดและห้ามทำอีก หากแต่เป็นการกระทำในเชิงยอมรับกับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์ของลูก โดยยอมที่จะให้ลูกดื่มน้ำแอลกอฮอล์ภายใต้สภาพการณ์ที่พ่อแม่สามารถดูแลได้

สุภาวดี นิมอร่าม (2553) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการเปิดรับสารเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อของวัยรุ่นหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ แบบวัดผลครั้งเดียว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นหญิง อายุ 15 - 25 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นนักศึกษา จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นการสิ้นเปลือง เห็นด้วยว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล ไม่เห็นด้วยว่าการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ไม่ว่าที่ใดเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ สมควรเลิก ไม่เห็นด้วยกับความคิดอยากเลิกดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ในส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ มีปริมาณในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 - 10 แก้วต่อสัปดาห์ ส่วนสถานที่ที่มีการดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ ผับ / ผับกึ่งเรค / ดิสโก้เธค จะดื่มเนื่องในโอกาสงานเลี้ยงฉลอง ส่วนปัจจัยภายในหรือแรงจูงใจในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยให้อารมณ์ดีในการสังสรรค์มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ส่วนปัจจัยภายนอกหรือแหล่งข้อมูลที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า สื่อมวลชนที่มีการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับมากที่สุดคือ โทรทัศน์

อัญชลี เหมชะญาติ และศรีวรรณ ยอดนิล (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 207 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงร้อยละ 50.2 เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมดื่มน้ำแอลกอฮอล์ และร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่ยังดื่มในปัจจุบัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการ

ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการถูกชักชวนให้ดื่ม การมีบิดามารดาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การที่บิดามารดายอมรับการดื่มของบุตร การรับรู้การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความผูกพันต่อครอบครัว

อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติกของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง โดยศึกษานักเรียนสายอาชีพในสถาบันการศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดขอนแก่น อายุ 15 - 19 ปี จำนวน 1,149 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติกของทั้งวัยหญิงและชายในจังหวัดขอนแก่น คือ การแสวงหาความท้าทาย ความโน้มเอียงที่จะดื่ม บรรทัดฐานทางสังคมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และสมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติกของวัยรุ่นชายและหญิงแตกต่างกันคือ ความกังวลในการเข้าสังคม และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลเฉพาะต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติกของวัยรุ่นชาย ความรู้ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางที่ดี การมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลเฉพาะต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติกของวัยรุ่นหญิง

Ali M.M. and Dwyer D.S.(2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของเครือข่ายทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยมีจุดประสงค์เพื่อดูว่าบทบาทของเครือข่ายทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนสนิท และเพื่อนร่วมห้องพัก ซึ่งมีการควบคุมลักษณะของบิดามารดาให้มีความคล้ายคลึงกัน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนสนิทมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่าเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

Fromme K., et al. (2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์และการขับจี้รถหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงก่อนและหลังอายุ 21 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีการดื่มแอลกอฮอล์และมีพฤติกรรมเสี่ยง โดยศึกษาแบบระยะยาว ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2004 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2007 จำนวน 1,817 คน ผลการศึกษาพบว่า ความถี่และจำนวนการดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นตั้งแต่อายุ 18 - 21 ปี ขณะที่จำนวนการดื่มแอลกอฮอล์จะลดลงระหว่างอายุ 21 - 23 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการขับจี้รถหลังการดื่มแอลกอฮอล์ ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวก ร้อยละ 72 ว่าใน 2 สัปดาห์ หลังอายุครบ 21 ปี มีการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง

Jackson N., et al. (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมว่ามีผลกระทบกับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหรือไม่ โดยศึกษาเชิงระบบจาก 23 การศึกษา และ 11 การทดสอบ ทั้งจาก Medline, EMBASE, CINAHL Plus, PsycINFO, Sociological Abstracts and SCOPUS ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า ทั้งการย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อนบ้านที่ผิดปกติหรือชอบคุณภาพการทำงานทัศนคติของครอบครัวข้างต่อการดื่มแอลกอฮอล์และสังคมเมืองไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น แต่การดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

Huang G.C., et al. (2013) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 10 จำนวน 1,563 คน จากโรงเรียน 5 แห่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นและพฤติกรรมเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยง อย่างไรก็ตาม การเห็นรูปภาพของเพื่อนในงานปาร์ตี้ หรือรูปการดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนผ่านสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ขณะที่วัยรุ่นที่มีเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์ก็มีความเสี่ยงสูงที่จะดื่มด้วย ส่วนวัยรุ่นที่ไม่ดื่มก็จะได้รับผลกระทบจากภาพในสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

Nakamura R., et al. (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งการวางสินค้าในตำแหน่งสุดท้ายทางเดินชั้นวางสินค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ว่ามีผลต่อการขายหรือไม่ โดยทำการศึกษาในประเทศอังกฤษด้วยวิธีการสังเกต ซึ่งมีการควบคุมราคาสินค้า การลดราคาสินค้า และจำนวนสินค้าบนชั้นวาง จากการศึกษาพบว่า การวางสินค้าในตำแหน่งสุดท้ายทางเดินชั้นวางสินค้านำมาซึ่งผลเพิ่มจำนวนการขายในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามชนิด คือ เบียร์ เพิ่มร้อยละ 23.2 ($p=0.005$) ไวน์ เพิ่มร้อยละ 33.6 ($p=0.001$) และสปิริต เพิ่มร้อยละ 46.1 ($p=0.001$) ส่วนเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ก็มีการเพิ่มจำนวนเช่นกัน เช่น กาแฟ เพิ่มร้อยละ 73.5 ($p=0.001$) และชา เพิ่มร้อยละ 113.8 ($p=0.001$) สรุปได้ว่าตำแหน่งการจัดวางสินค้าที่สะดวกหยิบจับง่ายมีผลต่อการเพิ่มจำนวนการขายสินค้าอย่างมีนัยสำคัญ

Schulte M.T., et al. (2009) ได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างทางเพศมีอิทธิพลต่อการใช้แอลกอฮอล์และการดื่มอย่างต่อเนื่องในวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอายุประมาณ 13 - 18 ปี จนถึงผู้ใหญ่ตอนต้นอายุประมาณ 18 - 25 ปี โดยศึกษาปัจจัยที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการใช้แอลกอฮอล์ในวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านชีววิทยา (ความเสี่ยงทางพันธุกรรม) จิตวิทยาสังคม (บุคลิกลักษณะที่แสดงออกและความคาดหวังจากการดื่มในด้านบวก) มี

ผลต่อวัยรุ่นชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ส่วนในเรื่องที่แตกต่างคือ จิตวิทยาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะวัยรุ่นชายแสดงให้เห็นปัจจัยที่มีผล ความเป็นผู้นำ การยอมรับในกลุ่มเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ และยอมรับจากสังคมซึ่งเป็นวัฒนธรรมบทบาททางเพศ

Stock C., et al. (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาและทัศนคติต่อการสั่งห้ามการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศยุโรป โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 5,826 คน จากมหาวิทยาลัย 7 แห่ง จากประเทศเดนมาร์กประเทศเยอรมันประเทศสเปนประเทศลิทัวเนียประเทศโปแลนด์ประเทศบัลแกเรีย และประเทศตุรกี โดยการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลลักษณะประชากรความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติต่อการสั่งห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะประชากรที่เข้าร่วม เป็นนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย ส่วนใหญ่ในประเทศบัลแกเรียประเทศลิทัวเนียประเทศสเปน และประเทศตุรกี อยู่ในกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี และในประเทศเยอรมันประเทศโปแลนด์ และประเทศเดนมาร์กอยู่ในกลุ่มอายุ 20-23 ปี ส่วนเรื่องความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเทศบัลแกเรียมีการดื่มทุกวันสูงในทั้งนักศึกษาชายและหญิง ส่วนประเทศที่มีการดื่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ คือ ประเทศสเปน (นักศึกษาชายร้อยละ 49 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 64) และประเทศบัลแกเรีย (นักศึกษาชายร้อยละ 46 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 28) ส่วนเรื่องทัศนคติต่อการสั่งห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษานั้น มีจำนวนนักศึกษาที่เห็นด้วยมากที่สุดในประเทศโปแลนด์ ร้อยละ 87.5 และประเทศบัลแกเรีย ร้อยละ 77.5 ส่วนในประเทศเดนมาร์ก มีนักศึกษาเห็นด้วยเพียงร้อยละ 22.6 เท่านั้น

Townshend T.G. (2014) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในอังกฤษ โดยทำการศึกษาในสองพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งลักษณะทางกายภาพ สังคม สภาพแวดล้อม เก็บข้อมูลโดยการสังเกตชีวิตประจำวัน การสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกันทั้งวัฒนธรรมทางสังคมการบริโภคแอลกอฮอล์ซึ่งมีอิทธิพลมาจากบริบท สัมพันธภาพในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

Wechsler H., et al. (2000) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนบรรลุนิติภาวะ และความเกี่ยวข้องต่อปัญหาของนักศึกษาในวิทยาลัย ทำการศึกษาจากวิธีการสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาอายุน้อยกว่า 21 ปี จำนวน 7,061 คน และนักศึกษาอายุระหว่าง 21 - 23 ปี จำนวน 4,989 คน ในปี ค.ศ. 1997 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่อายุน้อยกว่า 21 ปี มีความบ่อนในการดื่มน้อยกว่านักศึกษากลุ่มอายุ 21 - 23 ปี โดยร้อยละ 63 ของนักศึกษาอายุน้อยกว่า 21 ปี มีการดื่มภายใน 30 วันที่ผ่านมา เทียบกับนักศึกษากลุ่มอายุ 21 - 23 ปี มี

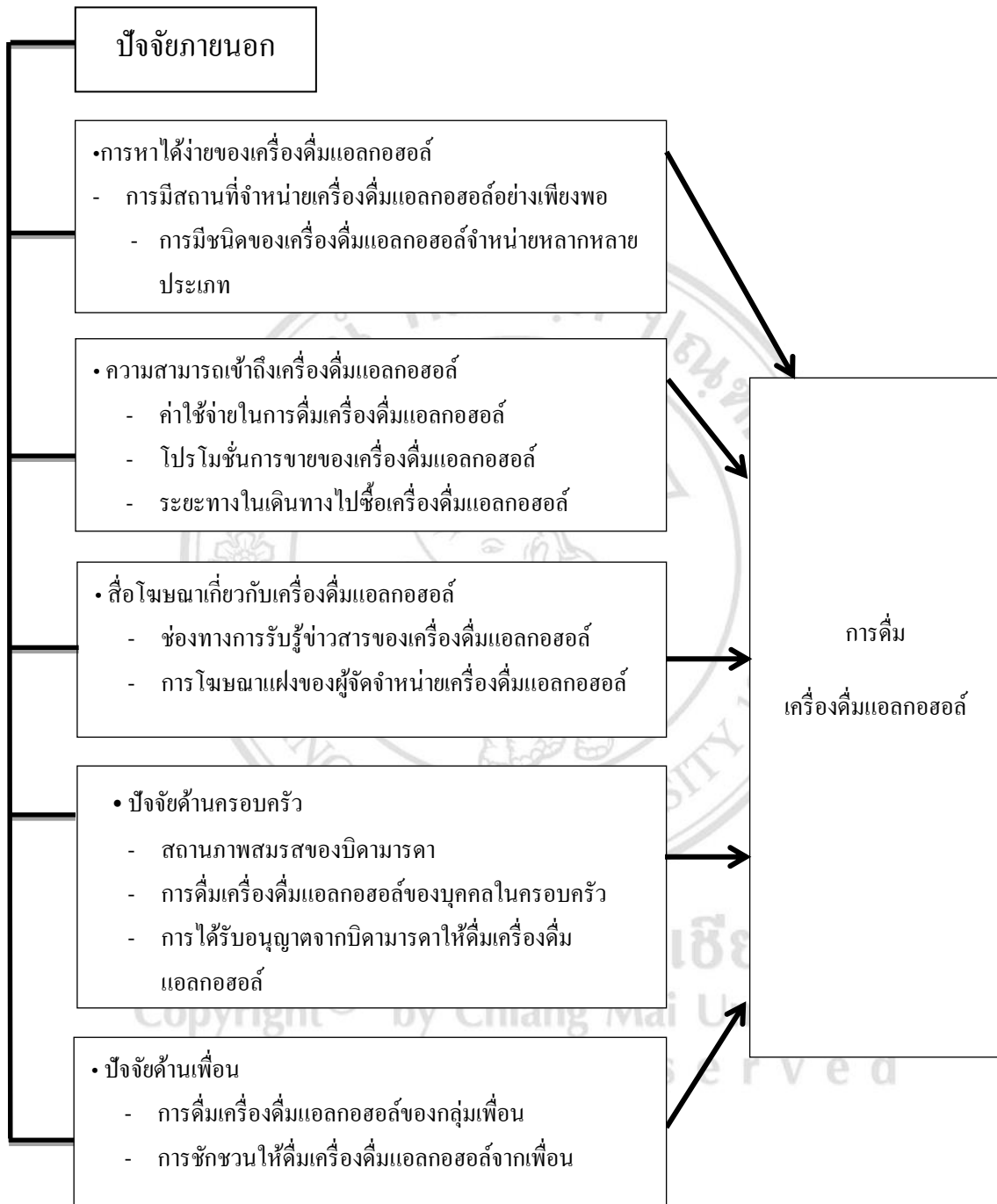
การดื่มร้อยละ 74 และการดื่มตาม โอกาสของทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็น ร้อยละ 39 และกลุ่มอายุ 21 - 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 นอกจากนั้นการขับขี่ยานพาหนะหลังจากการดื่ม แอลกอฮอล์ของกลุ่มนักศึกษาอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 ซึ่งน้อยกว่านักศึกษาอายุ 21 -23 ปี คิดเป็นร้อยละ 52

WongtongkamNualnong, et al. (2013) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการป้องกันปัจจัยเสี่ยงของ บุคคลเพื่อน และ โรงเรียน ต่อการดื่มแอลกอฮอล์และการใช้ยาผิดกฎหมายของวัยรุ่นประเทศไทย กลุ่ม ตัวอย่าง เป็นนักเรียน 1,778 คน ในวิทยาลัยเทคนิคในกรุงเทพมหานครจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ การตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนใช้ยาหรือเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ก็จะเพิ่มความเสี่ยงในการใช้ยาและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย odds ratios เท่ากับ 6.84 และ 6.72 สำหรับปัจจัยป้องกันโดยประมาณ 40 - 60 % ของกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อทางศีลธรรมมี ส่วนร่วมในกิจกรรมของพุทธศาสนา และมีทักษะการเข้าสังคม ซึ่งเป็น ไปได้น้อยที่จะดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ โดยสรุปได้ว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการใช้ยาหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดการดำเนินการศึกษา ดังนี้

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแบบคัดกรองผู้มีปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยและศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้คือ นักศึกษาหญิงที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 17,329 คน

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

3.2.1 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ

คำนวณจากประชากรทั้งหมด 17,329 คน (ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2558) โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 0.05

$$n = \frac{17,329}{1+(17,329*0.0025)}$$

$$n = 391 \text{ คน}$$

3.2.2 การคำนวณหาสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษาค้างนี้ มีกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คณะ และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ จำนวน 11 คณะ โดยรวมทั้งหมดเป็น 15 คณะซึ่งมีนักศึกษาหญิงจำนวน 12,368 คน โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน

3.2.3 ทำการเก็บข้อมูลโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของแต่ละคณะในวันเวลาที่มีการเปิดภาคเรียนปกติ ตามสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงอาหารรวมของมหาวิทยาลัย โรงอาหารของแต่ละคณะ หอสมุดรวมของมหาวิทยาลัย หอสมุดของแต่ละคณะ สถานที่อ่านหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และหอพักนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามที่กำหนดรวมจำนวนทั้งสิ้น 391 คนเพื่อป้องกันการสูญหายและผิดพลาดของการเก็บข้อมูล ไม่ว่าจะในกรณีที่นักศึกษา ทำการถอนตัวจากการศึกษาและแบบสอบถามที่ไม่ครบสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ดังนั้นก็จะทำการเก็บข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 430 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ คณะที่ศึกษาระดับชั้นปีที่ศึกษาที่พักอาศัย ปัจจุบัน ภูมิลำเนา และจำนวนเงินรวมที่ได้รับในแต่ละเดือน

ส่วนที่ 2 การดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ เป็นการใชแบบคัดกรองผู้มีปัญหาการดืมสุรา (AUDIT) ประกอบด้วย ความถี่ในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ปริมาณการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ประเภทหรือชนิดของเครื่องดืมแอลกอฮอล์ เหตุผลในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ โอกาสในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ บุคคลที่ร่วมดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ผลกระทบจากการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ช่วงเวลาในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ และสถานที่ที่นิยมดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดืมแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย การหาจ่ายของเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ความสามารถเข้าถึงเครื่องดืมแอลกอฮอล์ สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดืม

แอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านเพื่อน ซึ่ง การหาง่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย สถานที่ที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย หลากหลายประเภท ความสามารถในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โพรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระยะทางในการเดินทางไปซื้อ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อ โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ช่องทางการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่าย ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา การดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การได้รับ อนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านเพื่อน ประกอบด้วย การดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่ม เพื่อน การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity)

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยให้อาจารย์ที่ ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเป็นผู้ตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมด้านเนื้อหา ความ ชัดเจนด้านภาษา ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงด้าน เนื้อหา (Content Validity index (CVI)) โดยค่าที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.80

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้ใน กลุ่มวัยรุ่นหญิงที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาในอีกวิทยาเขตหนึ่งที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน เพื่อดูความชัดเจนของภาษา และ ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของโครนบาค (Crobach'scoeffivient alpha) โดยค่าที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70

3.4 การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทำหนังสือขอรับการพิจารณารับรอง จริยธรรมเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อผ่านการอนุมัติผู้ศึกษาได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่าง รับทราบพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วม การศึกษา โดยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบปฏิเสธการตอบแบบสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้กลุ่ม

ตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการศึกษาได้ทันทีที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเก็บรักษาเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวม และนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น

3.5 วิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.5.1 ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลในนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ของแต่ละคณะในวันเวลาที่มีการเปิดภาคเรียนตามปกติ ตามสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงอาหารรวมของมหาวิทยาลัย โรงอาหารของแต่ละคณะ หอสมุดของมหาวิทยาลัย หอสมุดของแต่ละคณะ สถานที่อ่านหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และหอพักนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย

3.5.2 เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ก่อนการตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้มีการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยแนะนำตัวเอง แนบเอกสารพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ในการจะเข้าร่วมวิจัยหรือไม่เข้าร่วมวิจัย และสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลาหากไม่ต้องการเข้าร่วมวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเก็บรักษาเป็นความลับและจะนำเสนอผลการศึกษาเป็นความรวม และมีการลงนามยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

3.5.3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมแล้ว ผู้ศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม จากนั้นกลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามคนละประมาณ 10 นาที ในกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถามสามารถซักถามผู้ศึกษาได้ตลอดเวลา หลังจากนั้นผู้ศึกษาตรวจแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมจนครบถ้วนสมบูรณ์

3.5.4 ให้กลุ่มตัวอย่างนำเอกสารใบยินยอมและแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ไปหย่อนลงในกล่องที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งกล่องของใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษาและกล่องแบบสอบถามแยกจากกัน อย่างชัดเจน

3.5.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.6 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม บันทึกผลของข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ใช้โปรแกรม SPSS Version 17 โดยมีการวิเคราะห์ดังนี้

3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.2 สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistic) ในการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 430 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 391 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.0 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.2.1 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.2.2 ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (AUDIT)

4.2.3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

4.3 ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.1 ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี (ร้อยละ 82.0) โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.86 ปี เป็นกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 41.7) และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 58.3) โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 39.6) รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 22.8) นักศึกษาหญิงกว่าครึ่งหนึ่งพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 58.6) รองลงมาเป็นหอพักในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 24.0) โดยมีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด (ร้อยละ 39.4) รองลงมาอาศัยจังหวัดอื่นในภาคเหนือ (ร้อยละ 38.6) และจังหวัดอื่นนอกภาคเหนือ (ร้อยละ 22.0) ตามลำดับ และนักศึกษาหญิงที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่เกือบ 1 ใน 4 อาศัยอยู่ต่างอำเภอ (ร้อยละ 60.4) ส่วนจำนวนเงินรวมที่นักศึกษาได้รับในแต่ละเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 บาท (ร้อยละ 43.5) รองลงมาเป็น 3,000 ถึง 5,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ (ร้อยละ 36.1 และ 18.1) (ดังแสดงในตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
1.อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	72	18.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	319	82.0
ค่าเฉลี่ย =20.86, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =1.30, ค่าต่ำสุด = 18, ค่าสูงสุด = 24		
2. คณะที่ศึกษา		
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	163	41.7
กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์	228	58.3
3. ระดับชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	68	17.4
ชั้นปีที่ 2	79	20.2
ชั้นปีที่ 3	89	22.8
ชั้นปีที่ 4	155	39.6
4. ที่พักอาศัยปัจจุบัน		
หอพักนอกมหาวิทยาลัย	229	58.6
หอพักในมหาวิทยาลัย	94	24.0
พักที่บ้าน	63	16.1
อื่นๆ ได้แก่ บ้านเช่า	5	1.3
5. ภูมิลำเนา		
จังหวัดเชียงใหม่	154	39.4
อำเภอเมืองเชียงใหม่	61	39.6
ต่างอำเภอ	93	60.4
จังหวัดอื่นในภาคเหนือ	151	38.6
จังหวัดอื่นนอกภาคเหนือ	86	22.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
6. จำนวนเงินรวมที่ได้รับในแต่ละเดือน		
น้อยกว่า 3,000 บาท	9	2.3
3,000-5,000 บาท	141	36.1
5,000-10,000 บาท	170	43.5
มากกว่า 10,000 บาท	71	18.1

4.2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.2.1 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันกว่าครึ่งหนึ่งยังคงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.1) รองลงมาเป็นกลุ่มที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 30.7) และกลุ่มที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เลิกดื่มแล้ว (ร้อยละ 11.2) ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 4.2)

2) ความถี่และปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา

(AUDIT)

ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กว่าครึ่งหนึ่งนักศึกษานิยมดื่มเดือนละ 1 ครั้งหรือน้อยกว่า (ร้อยละ 56.1) รองลงมาเป็นการดื่ม 2 - 4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 34.3) การดื่ม 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และดื่ม 4 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 8.5 และ 1.1) ตามลำดับ และปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละระดับมีสัดส่วนที่นิยมดื่มใกล้เคียงกัน โดยดื่มเบียร์ 2 - 3 กระป๋อง หรือเบียร์ 1 - 1.5 ขวด หรือเหล้า 1/4 แบนมากที่สุด (ร้อยละ 28.8) และดื่มเบียร์ตั้งแต่ 7 กระป๋องขึ้นไปหรือเบียร์ 4 ขวดขึ้นไปหรือ เหล้า 1 แบนขึ้นไปถึงร้อยละ 18.1 และส่วนความถี่ในการดื่มเบียร์ในคราวเดียวกันมากกว่า 4 กระป๋อง/เบียร์ 2 ขวด/เหล้ามากกว่า 1/2 แบน/ ไวน์มากกว่า 4 แก้ว/สปายมากกว่า 4 ขวดที่มากที่สุดคือ ดื่มน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 50.9) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหยุดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ หากเริ่มดื่มไปแล้ว (ร้อยละ 65.3) แต่มีนักศึกษาที่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหยุดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ หากเริ่มดื่มไปแล้วสัปดาห์ละครั้ง และทุกวันหรือเกือบทุกวัน (ร้อยละ 5.2 และ 0.7) ตามลำดับและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถควบคุม

สติหรือไม่สามารถทำสิ่งที่ทำตามปกติได้หลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ 49.9)แต่นักศึกษาที่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถควบคุมสติ หรือไม่สามารถทำสิ่งที่ทำตามปกติได้หลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เดือนละครั้ง และสัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 11.8 และ 2.6) ตามลำดับ ส่วนความบ่อยครั้งที่ต้องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะารู้สึกดีขึ้นหรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มหนักในคืนที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์แบบนี้เลย (ร้อยละ 91.9)แต่นักศึกษาที่เคยต้องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะารู้สึกดีขึ้น หรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มหนักในคืนที่ผ่านมา น้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 8.1) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่รู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ ภายหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย(ร้อยละ 63.5) แต่มีนักศึกษาที่เคยรู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ภายหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีความบ่อยน้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 24.3)เดือนละครั้ง (ร้อยละ 10.0)และสัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 2.2) ตามลำดับ และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมาหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 55.7)แต่นักศึกษาที่ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา หลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีความบ่อยน้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 30.2) เดือนละครั้ง (ร้อยละ 9.6) และทุกวันหรือเกือบทุกวัน (ร้อยละ 3.0) ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 4.3)

3) ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษานิยมดื่มมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ เหล้า (ร้อยละ 91.5)เบียร์ (ร้อยละ 83.0) และสเปาย (ร้อยละ 63.8) ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีเหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ (ร้อยละ 87.8) รองลงมาคือ ดื่มเมื่อเพื่อนชวน (ร้อยละ 77.1) ดื่มเพื่อความสนุกสนาน (ร้อยละ 69.0)และดื่มเพื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 65.7) ตามลำดับ ส่วนบุคคลที่ร่วมดื่มด้วยมากที่สุดคือ เพื่อน (ร้อยละ 100)รองลงมาเป็นแฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 22.9) และคนในครอบครัว (ร้อยละ 18.1) ตามลำดับ และส่วนใหญ่ นักศึกษาจะดื่มในช่วงเวลาก่อนเที่ยงคืน (ร้อยละ 84.1) โดยนักศึกษานิยมดื่มในสถานบันเทิง (ร้อยละ 82.7) รองลงมาเป็นร้านอาหาร (ร้อยละ 60.5) และสถานที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) และมีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ดื่มในที่พักอาศัยส่วนตัว (ร้อยละ 26.2) ที่พักของเพื่อน (ร้อยละ 24.0)และส่วนใหญ่ไม่เคยมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา (ร้อยละ 81.5) รองลงมาเคยมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 13.7) และเกิดขึ้นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 4.8) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยมีแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้อง แสดงความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 82.3) แต่มีนักศึกษาที่เคยได้รับความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้องในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 10.0)(ดังแสดงในตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
ไม่เคยดื่ม	120	30.7
เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	44	11.2
เคยดื่ม ปัจจุบันดื่มอยู่	227	58.1

ตารางที่ 4.3 ความถี่และปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 271)	ร้อยละ
1. ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เดือนละครั้ง หรือน้อยกว่า	152	56.1
2 - 4 ครั้ง / เดือน	93	34.3
2 - 3 ครั้ง / สัปดาห์	23	8.5
4 ครั้งขึ้นไป / สัปดาห์	3	1.1
2. ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เบียร์ 1 - 1.5 กระป๋อง, เบียร์ 1/2 - 3/4 ขวด, เหล้า 1 - 2 ฝา	52	19.2
เบียร์ 2 - 3 กระป๋อง, เบียร์ 1 - 1.5 ขวด, เหล้า 1/4 แบน	78	28.8
เบียร์ 3.5 - 4 กระป๋อง, เบียร์ 2 ขวด, เหล้า 1/2 แบน	52	19.2
เบียร์ 5 - 7 กระป๋อง, เบียร์ 3 - 4 ขวด, เหล้า 3/4 แบน	40	14.7
เบียร์ 7 กระป๋องขึ้นไป, เบียร์ 4 ขวดขึ้นไป, เหล้า 1 แบนขึ้นไป	49	18.1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 271)	ร้อยละ
3. ความถี่ในการดื่มเบียร์ ในคราวเดียวกันมากกว่า 4 กระป๋อง/เบียร์ 2ขวด/เหล้ามากกว่า ½ แบน/ ไวน์มากกว่า 4 แก้ว/สพายมากกว่า 4 ขวด		
ไม่เคยเลย	42	15.5
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	138	50.9
เดือนละครั้ง	55	20.3
สัปดาห์ละครั้ง	33	12.2
ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน	3	1.1
4. ความบ่อยครั้งที่ไม่สามารถหยุดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ หากเริ่มดื่มไปแล้ว		
ไม่เคยเลย	177	65.3
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	48	17.7
เดือนละครั้ง	30	11.1
สัปดาห์ละครั้ง	14	5.2
ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน	2	0.7
5. ความบ่อยครั้งที่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ทำให้ ไม่สามารถควบคุมสติ หรือทำสิ่งที่ทำตามปกติได้		
ไม่เคยเลย	133	49.1
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	99	36.5
เดือนละครั้ง	32	11.8
สัปดาห์ละครั้ง	7	2.6
6. ความบ่อยครั้งที่ต้องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะให้อารมณ์ดีขึ้น หรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มหนัก ในคืนที่ผ่านมา		
ไม่เคยเลย	249	91.9
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	22	8.1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 271)	ร้อยละ
7. ความบ่อยครั้งแค่ไหน ที่รู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ ภายหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคยเลย	172	63.5
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	66	24.3
เดือนละครั้ง	27	10.0
สัปดาห์ละครั้ง	6	2.2
8. ความบ่อยครั้งที่ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา		
ไม่เคยเลย	151	55.7
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	82	30.2
เดือนละครั้ง	26	9.6
สัปดาห์ละครั้ง	4	1.5
ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน	8	3.0

ตารางที่ 4.4 ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เบียร์ (n=271)	225	83.0
เหล้า(n=271)	248	91.5
ไวน์ (n=271)	121	44.6
สปาย (n=271)	173	63.8
วิสกี้ (n=271)	40	14.8
วอดก้า (n=271)	91	33.6
เหล้าขาว (n=271)	27	10.0
อื่นๆ ได้แก่เหล้าปั่น(n=271)	5	1.8

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. เหตุผลส่วนใหญ่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
อยากทดลองดื่ม (n=271)	59	21.8
ดื่มเมื่อมีปัญหา (n=271)	84	31.0
ดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ (n=271)	238	87.8
เพื่อเข้าสังคม (n=271)	178	65.7
เพื่อความสนุกสนาน (n=271)	187	69.0
เพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน (n=271)	24	8.9
เพื่อนชวน (n=271)	209	77.1
คนในครอบครัวชักชวน (n=271)	20	7.4
ดื่มเป็นประจำไม่เกี่ยวข้องกับสาเหตุใดๆ (n=271)	29	10.7
อื่นๆ ได้แก่ เพื่อนจ่ายค่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ (n=271)	2	0.7
3. บุคคลส่วนใหญ่ที่ร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย		
ดื่มคนเดียว (n=271)	17	6.3
เพื่อน (n=271)	271	100
คนในครอบครัว (n=271)	49	18.1
แฟน/คนรัก(n=271)	62	22.9
4. ช่วงเวลาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยที่สุด(n=271)		
ช่วงเย็น (16.00-20.00 น.)	38	14.0
ช่วงก่อนเที่ยงคืน (20.01-23.59 น.)	228	84.1
ช่วงหลังเที่ยงคืน (24.00-05.59 น.)	5	1.9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5. สถานที่ที่ท่านนิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ที่พักอาศัยส่วนตัว (n=271)	71	26.2
ที่พักของเพื่อน (n=271)	65	24.0
พักของแฟน / คนรัก (n=271)	18	6.6
ที่พักของคนในครอบครัว (n=271)	16	5.9
ร้านอาหาร(n=271)	165	60.5
สถานบันเทิง (n=271)	225	82.7
สถานท่องเที่ยว(n=271)	118	43.5
6. การมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคยเลย	221	81.5
เคย แต่ไม่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา	37	13.7
เคย เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา	13	4.8
7. การมีแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้องแสดงความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
(n = 271)		
ไม่เคยเลย	223	82.3
เคย แต่ไม่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา	21	7.7
เคย เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา	27	10.0

4.2.2 ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (AUDIT)

เมื่อทำการวิเคราะห์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ข้อ3-12) โดยการใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) สามารถสรุปได้ดังนี้

นักศึกษาหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (ร้อยละ 55.7) รองลงมาคือ ระดับการดื่มแบบเสี่ยง (ร้อยละ 32.1) ส่วนระดับการดื่มแบบอันตรายและระดับการดื่มแบบติด มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน(ร้อยละ 5.9 และ6.3ตามลำดับ)(ดังแสดงในตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการใช้แบบคัดกรอง AUDIT

ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 271)	ร้อยละ
1. ระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (Low risk drinker) (0-7 คะแนน)	151	55.7
2. ระดับการดื่มแบบเสี่ยง (Hazardous drinker) (8-15 คะแนน)	87	32.1
3. ระดับการดื่มแบบอันตราย (Harmful use) (16-19คะแนน)	16	5.9
4. ระดับการดื่มแบบติด (Alcohol dependence) (20คะแนนขึ้นไป)	17	6.3

4.2.3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไปได้ดังนี้ นักศึกษาหญิงที่อายุน้อยกว่า 20 ปี ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 40.3)และนักศึกษาหญิงทั้งอายุน้อยกว่า 20 ปี และอายุมากกว่า 20 ปี ส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังมีดื่มอยู่ (ร้อยละ 40.3 และ 62.1)และถ้าจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ พบว่า ทั้งกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่(ร้อยละ 62.0 และ 55.3) ตามลำดับ ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาพบว่า ชั้นปีที่ 2 ถึง 4 มีกลุ่มนักศึกษาที่เคยดื่มและปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ(ร้อยละ 46.860.7และ73.5) ตามลำดับ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีกลุ่มที่เคยดื่มและปัจจุบันยังมีการดื่มน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยดื่ม (ร้อยละ 32.4 และ 50.0 ตามลำดับ)(ดังแสดงในตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 การดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	การดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์		
	จำนวน (ร้อยละ)		
	ไม่เคยดืม	เคยดืมแต่ เลิกแล้ว	เคยดืม ปัจจุบันดืม อยู่
1. อายุ			
น้อยกว่า 20 ปี (n=72)	29 (40.3)	14(19.4)	29(40.3)
มากกว่า 20 ปี (n=319)	91(28.5)	30(9.4)	198(62.1)
2. กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา			
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (n=163)	44(27.0)	18(11.0)	101(62.0)
กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ (n=228)	76(33.3)	26(11.4)	126(55.3)
3. ระดับชั้นปีที่ศึกษา			
ชั้นปีที่ 1(n=68)	34 (50.0)	12 (17.6)	22 (32.4)
ชั้นปีที่ 2 (n=79)	34 (43.1)	8 (10.1)	37 (46.8)
ชั้นปีที่ 3 (n=89)	22 (24.7)	13 (14.6)	54 (60.7)
ชั้นปีที่ 4 (n=155)	30 (19.4)	11 (7.1)	114(73.5)

4.3 ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

4.3.1 การหาง่ายของเครื่องดืมแอลกอฮอล์

1) การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ

สถานที่ที่นักศึกษาหญิงนิยมซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง (ร้อยละ 73.7) รองลงมาคือสถานบันเทิง (ร้อยละ 62.4) และร้านขายของชำ (ร้อยละ 54.2) ตามลำดับ ส่วนความเพียงพอของร้านจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ นักศึกษาหญิงมากกว่า 3 ใน 4 คิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์มีความเพียงพอ (ร้อยละ 93.4) และนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 คิดว่าไม่ควรเพิ่มร้านจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 92.1) และนักศึกษาว่าครึ่งหนึ่งสามารถหาซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา (ร้อยละ 51.4) (ดังแสดงในตารางที่ 4.7)

2) การมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความชอบที่จะซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากร้านจำหน่ายที่มีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หลากหลายประเภทจำหน่าย (ร้อยละ 70.3) โดยนักศึกษา 3 ใน 4 สามารถหาซื้อจากร้านประเภทไหนก็ได้ที่มีสินค้าที่ต้องการ (ร้อยละ 78.5) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนชนิดเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้หากไม่มีสินค้าที่ต้องการ (ร้อยละ 60.4) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งคิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ควรเพิ่มประเภทของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น (ร้อยละ 54.7) (ดังแสดงในตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การหาจ่ายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

การหาจ่ายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ		
1.1 สถานที่ที่ซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์		
ร้านมินิมาร์ท(n = 391)	178	45.5
ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง(n = 391)	288	73.7
ร้านขายของชำ(n = 391)	212	54.2
ซูเปอร์มาร์เก็ต(n = 391)	128	32.7
สถานบันเทิง(n = 391)	244	62.4
ลานเบียร์(n = 391)	96	24.6
อื่นๆ ได้แก่ website(n = 391)	1	0.3
1.2 ความเพียงพอของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์(n = 391)		
เพียงพอ	365	93.4
ไม่เพียงพอ	26	6.6
1.3 การเพิ่มร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์(n = 391)		
ควรเพิ่มร้านจำหน่าย	31	7.9
ไม่ควรเพิ่มร้านจำหน่าย	360	92.1
1.4 ความสามารถในการหาซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลา(n = 391)		
หาซื้อได้ทุกเวลา	201	51.4
ไม่สามารถหาซื้อได้ทุกเวลา	190	48.6

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การหาง่ายของเครื่องดัดแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
2. การมีชนิดของเครื่องดัดแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท		
2.1 ความชอบในการซื้อเครื่องดัดแอลกอฮอล์จากร้านจำหน่ายที่มีชนิดของเครื่องดัดหลากหลายประเภทจำหน่าย		
ชอบ	275	70.3
ไม่ชอบ	116	29.7
2.2 สามารถซื้อเครื่องดัดแอลกอฮอล์จากร้านประเภทไหนก็ได้ที่มีสินค้าที่ต้องการ		
ใช่	307	78.5
ไม่ใช่	84	21.5
2.3 สามารถเปลี่ยนชนิดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ได้หากไม่มีสินค้าที่ต้องการ		
สามารถเปลี่ยนได้	236	60.4
ไม่เปลี่ยน	49	12.5
ไม่ดัด	106	27.1
2.4 ร้านจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ควรเพิ่มประเภทของเครื่องดัดแอลกอฮอล์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น		
ควรเพิ่มให้หลากหลาย	214	54.7
ไม่ควรเพิ่ม	177	45.3

4.3.2 ความสามารถเข้าถึงเครื่องดัดแอลกอฮอล์

1) ค่าใช้จ่ายในการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์

ค่าใช้จ่ายในการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ต่อ 1 ครั้งส่วนใหญ่คือ 101 บาท ถึง 300 บาท (ร้อยละ 75.3) และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่ายในการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 79.0) และหากรายได้ของนักศึกษาไม่เพียงพอ นักศึกษามีวิธีแก้ไขโดยการขอจากผู้ปกครองมากที่สุด (ร้อยละ 71.9) และถ้าหากรายได้ของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีจำนวนครั้งในการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์เท่าเดิม (ร้อยละ 59.8) และหากรายได้ของนักศึกษาน้อยลงหรือมีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์น้อยลง (ร้อยละ 72.7) (ดังแสดงในตารางที่ 4.8)

2) โพรโมชันการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 ที่นักศึกษาเข้าไปใช้บริการมีโปรโมชันการขาย(ร้อยละ 79.0) โดยลักษณะโปรโมชันที่มีส่วนใหญ่มากคือ การลดราคาเมื่อมาก่อนเวลา 19.00 น. หรือ 22.00 น.(ร้อยละ 75.2) รองลงมาเป็นการลดราคาหากมาในโอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด วันรับปริญญา เป็นต้น(ร้อยละ 58.9) และมีการร่วมกิจกรรมของทางร้านแล้วได้เครื่องดื่มฟรี (ร้อยละ 29.0) ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเฉพาะร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีโปรโมชันเท่านั้น(ร้อยละ 93.4)และในกรณีที่นักศึกษาต้องการที่จะดื่มเหล้า แต่ทางร้านมีโปรโมชันเบียร์ลดราคา นักศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกดื่มเบียร์ (ร้อยละ 39.1)ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับการเลือกดื่มเหล้า (ร้อยละ 33.6) และนักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 คิดว่า โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ 79.0)(ดังแสดงในตารางที่ 4.8)

3) ระยะทางการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระยะทางการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในระยะใกล้ (ร้อยละ 52.2) ซึ่งระยะทางการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักส่วนใหญ่คือ 1 กิโลเมตร ถึง 5 กิโลเมตร (ร้อยละ 79.0) โดยนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งเดินทางโดยรถยนต์ไร้ไซค์ (ร้อยละ 66.2) และนักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 มีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 86.4)(ดังแสดงในตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n =271)	ร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำแอลกอฮอล์		
1.1 ค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ต่อครั้ง		
0 - 100 บาท	13	4.8
101 - 300 บาท	204	75.3
301 - 500 บาท	36	13.3
501 - 1,000 บาท	18	6.6

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n=271)	ร้อยละ
1.2 ความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่ายในการดื่มนเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์		
เพียงพอ	214	79.0
ไม่เพียงพอ	57	21.0
กรณีไม่เพียงพอแก้ไขโดย (n=57)		
ขอจากผู้ปกครอง	41	71.9
ยืมเพื่อน	10	17.6
ทำงานพิเศษ	6	10.5
1.3 การดื่มนหากมีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น		
ดื่มนบ่อยขึ้น	8	3.0
ดื่มนเท่าเดิม	162	59.8
ดื่มนน้อยลง	41	15.1
ไม่แน่ใจ	60	22.1
1.4 การดื่มนหากมีรายได้น้อยลงหรือมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น		
ดื่มนบ่อยขึ้น		
ดื่มนเท่าเดิม	41	15.1
ดื่มนน้อยลง	197	72.7
ไม่แน่ใจ	33	12.2
2. โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์		
2.1 ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ที่มีโปรโมชันการขาย		
ไม่มีโปรโมชัน	57	21.0
มีโปรโมชัน	214	79.0

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n=271)	ร้อยละ
2.1 ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ที่มีโปรโมชั่นการขาย(ต่อ)		
ลักษณะโปรโมชั่น		
มีการลดราคาเมื่อมาก่อนเวลา 19.00 หรือ 22.00 (n=214)	162	75.2
มีการลดราคาหากมาในโอกาสสำคัญ (n=214)	126	58.9
การร่วมกิจกรรมของทางร้านแล้วได้เครื่องดื่มฟรี(n=214)	62	29.0
การมีของแถม (n=214)	47	22.0
2.2 เลือกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านที่มีโปรโมชั่นการขายเท่านั้น		
เลือกเฉพาะร้านที่มีโปรโมชั่นเท่านั้น	18	6.6
ไม่ได้เลือกเฉพาะร้านที่มีโปรโมชั่น	253	93.4
2.3 หากต้องการที่จะดื่มเหล้า แต่ทางร้านมีโปรโมชั่นเบียร์ลดราคา		
ดื่มเหล้า	91	33.6
ดื่มเบียร์	106	39.1
ดื่มทั้งสองอย่าง	74	27.3
2.4 การมีโปรโมชั่นการขาย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ		
มีผล	214	79.0
ไม่มีผล	57	21.0
3. ระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
3.1 ระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พัก		
ระยะเวลาใกล้	204	52.2
ระยะเวลาพอดี	171	43.7
ระยะเวลาไกล	16	4.1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
3.2 ระยะทางเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พัก		
1-5 กิโลเมตร	309	79.0
6-10 กิโลเมตร	56	14.3
11 - 15กิโลเมตร	13	3.3
16 - 20กิโลเมตร	2	0.5
21 - 25กิโลเมตร	6	1.6
25 - 30กิโลเมตร	5	1.3
3.3 วิธีการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
รถมอเตอร์ไซด์	259	66.2
เดิน	72	18.4
รถยนต์	53	13.6
รถสาธารณะ	7	1.8
3.4 ความสะดวกในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
สะดวก	338	86.4
ไม่สะดวก	53	13.6

4.3.3 สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 74.4) รองลงมาคือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 67.5) และช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาคิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 37.1) รองลงมาคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 33.5) ซึ่งนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งคิดว่า การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น (ร้อยละ 59.6) (ดังแสดงในตารางที่ 4.9)

2) การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่าย

นักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 คิดว่า การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬาเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 79.3) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งคิดว่า การบริจาคสิ่งของเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 64.7) การ

สนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 63.7) และการให้ทุนการศึกษาเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 50.4)ซึ่งถ้าหากนักศึกษาได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการตอบแทน (ร้อยละ 61.4)(ดังแสดงในตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
1.1 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ทางโทรทัศน์(n = 391)	264	67.5
วิทยุกระจายเสียง(n = 391)	86	22.0
หนังสือพิมพ์(n = 391)	77	19.7
นิตยสาร/วารสาร(n = 391)	119	30.4
โปสเตอร์(n = 391)	148	37.9
ใบปลิว(n = 391)	29	7.4
เมนูอาหาร(n = 391)	178	45.5
Website(n = 391)	132	33.8
E-mail(n = 391)	10	2.6
เครือข่ายสังคมออนไลน์ (n = 391)	291	74.4
อื่นๆได้แก่ เพื่อน รุ่นพี่(n = 391)	27	6.9
1.2 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด(n = 391)		
ทางโทรทัศน์	145	37.1
วิทยุกระจายเสียง	12	3.1
หนังสือพิมพ์	1	0.3
นิตยสาร/วารสาร	10	2.6
โปสเตอร์	27	6.9

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
1.2 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (ต่อ)		
ใบปลิว	5	1.3
เมนูอาหาร	13	3.3
website	41	10.5
เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook,IG,Twitter,Line)	131	33.5
อื่นๆได้แก่ เพื่อน รุ่นพี่	6	1.5
1.3 การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น		
ใช่	233	59.6
ไม่ใช่	158	40.4
2. การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่าย		
2.1 การทำในสิ่งต่อไปนี้ เป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
การให้ทุนการศึกษา (n = 391)	197	50.4
การบริจาคสิ่งของ(n = 391)	253	64.7
การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา (n = 391)	310	79.3
การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชน(n = 391)	249	63.7
1.2 การตอบแทนบุญคุณหากได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ดื่มเพื่อตอบแทน	40	10.2
ไม่ดื่ม	240	61.4
ไม่แน่ใจ	111	28.4

4.3.4 ปัจจัยด้านครอบครัว

1) สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ของนักศึกษา มากกว่า 3 ใน 4 คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 90.8) และสถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุ 10 ปี ถึง 24 ปี ก็เช่นกันที่ส่วนใหญ่ที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 84.4) และจากช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ไปในในช่วงอายุ 10 ปี ถึง 24 ปี มีสถานภาพการหย่าร้าง

เพิ่มมากขึ้น (จากร้อยละ 5.1 เป็น 7.1) การแยกกันอยู่เพิ่มมากขึ้น (จากร้อยละ 2.8 เป็น 6.1) และบิดาถึงแก่กรรมก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน (จากร้อยละ 1.3 เป็น 2.1) (ดังแสดงในตารางที่ 4.10)

2) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

บิดาของนักศึกษาเกือบ 3 ใน 4 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 70.3) มารดาของนักศึกษา 1 ใน 4 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 26.9) และพี่น้องร่วมบิดามารดามากกว่าครึ่งหนึ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 60.1) (ดังแสดงในตารางที่ 4.10)

3) การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บิดามารดาของนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 เคยมีการพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 75.2) และนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 48.3) รองลงมาคือ บิดามารดาไม่แสดงความคิดเห็นเรื่องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 36.6) (ดังแสดงในตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
1. สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
1.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด - ก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์		
อยู่ด้วยกัน	355	90.8
หย่าร้าง	20	5.1
แยกกันอยู่	11	2.8
บิดาถึงแก่กรรม	5	1.3
1.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุ 10 - 24 ปี		
อยู่ด้วยกัน	330	84.4
หย่าร้าง	29	7.4
แยกกันอยู่	24	6.1
บิดาถึงแก่กรรม	8	2.1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยด้านครอบครัว	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
2. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว		
2.1 บิดา		
ดื่ม	275	70.3
ไม่ดื่ม	116	29.7
2.2 มารดา		
ดื่ม	105	26.9
ไม่ดื่ม	286	73.1
2.3 พี่น้องร่วมบิดามารดา		
ดื่ม	235	60.1
ไม่ดื่ม	156	39.9
3. การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
3.1 การพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา		
เคย	294	75.2
ไม่เคย	97	24.8
3.2 การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่อนุญาต	59	15.1
อนุญาต	189	48.3
บิดามารดาไม่แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้	143	36.6

4.3.5 ปัจจัยด้านเพื่อน

1) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน โดยมากกว่า 3 ใน 4 มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 90.8) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมากกว่า 3 ใน 4 ก็มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน (ร้อยละ 80.1) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มส่วนใหญ่มีการดื่มเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 70.1) (ดังแสดงในตารางที่ 4.11)

2) การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

การชักชวนจากเพื่อนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมากกว่า 3 ใน 4 (ร้อยละ 88.5) โดยส่วนใหญ่มีการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 48.0) และนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 การกล้าปฏิเสธเพื่อเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 92.6) (ดังแสดงในตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยด้านเพื่อน

ปัจจัยด้านเพื่อน	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
1. การดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน		
1.1 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน		
ดื่ม	355	90.8
ไม่ดื่ม	36	9.2
1.2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท		
ดื่ม	313	80.1
ไม่ดื่ม	78	19.9
1.3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม		
มีการดื่มทุกครั้ง	78	19.9
มีการดื่มบางครั้ง	274	70.1
ไม่มีการดื่มเลย	39	10.0

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเพื่อน	จำนวน(คน) (n = 391)	ร้อยละ
2. การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน		
2.1 การชักชวนของเพื่อนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคยชักชวน	45	11.5
ชักชวน	346	88.5
ความบ่อยในการชักชวน (n=346)		
ชักชวนทุกครั้งที่มีโอกาส	86	24.9
ชักชวนบางครั้ง	166	48.0
ชักชวนนานๆครั้ง	96	27.1
2.2 การกล้าปฏิเสธเพื่อเมื่อถูกชักชวน		
กล้าปฏิเสธ	362	92.6
ไม่กล้าปฏิเสธ	29	7.4

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ใช้ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผ่านการแบ่งระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยได้นำระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแบบคัดกรอง AUDIT มาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้แบบคัดกรอง AUDIT	ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่จะนำไปหาความสัมพันธ์
1.ระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (Low risk drinker) (0 - 7 คะแนน)	→ ระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (0 - 7 คะแนน) } ระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูง (8 คะแนนขึ้นไป)
2.ระดับการดื่มแบบเสี่ยง (Hazardous drinker) (8 - 15 คะแนน)	
3.ระดับการดื่มแบบอันตราย (Harmful use) (16 - 19 คะแนน)	
4.ระดับการดื่มแบบติด (Alcohol dependence) (20 คะแนนขึ้นไป)	

เมื่อนำระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ตามแบบคัดกรอง AUDIT มาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มพบว่า ระดับการดืมแบบเสียงต่ำ มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 และระดับการดืมแบบเสียงสูง มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ซึ่งได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

4.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอกับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่สามารถในการหาซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลามีระดับการดืมแบบเสียงสูงจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และนักศึกษาหญิงที่ไม่สามารถในการหาซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลามีระดับการดืมแบบเสียงสูงจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 ซึ่งพบว่านักศึกษาหญิงที่สามารถในการหาซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลา มีระดับการดืมแบบเสียงสูงมากกว่านักศึกษาหญิงที่ไม่สามารถในการหาซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลา (ดังแสดงในตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอกับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ	ระดับการดืมแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
	แบบเสียงต่ำ (n=151)	แบบเสียงสูง (n=120)		
ความสามารถในการหาซื้อได้ตลอดเวลา				
ได้	57 (41.3)	81 (58.7)	23.682	0.001*
ไม่ได้	94 (70.7)	39 (29.3)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีชนิดของเครื่องดืมแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภทกับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ซึ่งในการทดสอบความสัมพันธ์ได้นำคำตอบจากแบบสอบถามในข้อ 3.4 การมีชนิดของเครื่องดืมแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท มาให้คะแนนและจัดกลุ่ม

โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ชอบความหลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์
 จำนวน และกลุ่มที่ไม่ชอบความหลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวน

การมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวนหลากหลายประเภทมีความสัมพันธ์กับระดับการ
 ดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยกลุ่มนักศึกษาหญิงที่ชอบความ
 หลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวน มีระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์สูงถึง 73 คนคิด
 เป็นร้อยละ 52.5 ซึ่งมากกว่ากลุ่มนักศึกษาหญิงที่ไม่ชอบความหลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำ
 แอลกอฮอล์จำนวน ที่มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6(ดังแสดงในตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวนหลากหลายประเภท
 กับระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์

การมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวนหลากหลายประเภท	ระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
ชอบความหลากหลาย	66(47.5)	73(52.5)	7.848	0.005*
ไม่ชอบความหลากหลาย	85(64.4)	47(35.6)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมีระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์
 มากกว่านักศึกษาหญิงที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ทั้งระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์สูงและเสี่ยงต่ำ ซึ่ง
 นักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมีระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์สูงจำนวน 80 คน และนักศึกษาหญิงที่มี
 รายได้ไม่เพียงพอมีระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์สูงจำนวน 40 คน ส่วนนักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมี
 ระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ต่ำจำนวน 134 คน และนักศึกษาหญิงที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีระดับการดื่มน้ำ
 แอลกอฮอล์ต่ำจำนวน 17 คน (ดังแสดงในตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ค่าใช้จ่ายในการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
ความเพียงพอของรายได้				
เพียงพอ	134 (62.6)	80 (37.4)	19.617	0.001*
ไม่เพียงพอ	17 (29.8)	40 (70.2)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

โปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (ดังแสดงในตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างโปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

โปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
โปรโมชั่นการขายมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ				
มีผล	121 (56.5)	93 (43.5)	0.279	0.597
ไม่มีผล	30 (52.6)	27 (47.4)		

4.4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางในเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากที่พักมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่มีระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากที่พักอยู่ในระยะใกล้มีระดับการดื่มน้ำแบบเสี่ยงสูงจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีระยะทางในการเดินทางที่อยู่ในระยะพอดีและระยะไกล ที่มีจำนวน 47 คน (ร้อยละ 35.6) และ 1 คน (ร้อยละ 14.3) ตามลำดับ(ดังแสดงในตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางในเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์		Fisher's Exact Test	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
1. ระยะทางในการเดินทางไปซื้อจากที่พัก				
ใกล้	60 (45.5)	72 (54.5)	12.000	0.002*
พอดี	85 (64.4)	47 (35.6)		
ไกล	6 (85.7)	1 (14.3)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์พบว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่นิยมมากที่สุด คือ เครือข่ายสังคมออนไลน์(ร้อยละ 74.4) รองลงมาคือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 67.5) และช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 37.1) รองลงมาเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์(ร้อยละ 33.5) (ดังแสดงในตารางที่ 4.9) ดังนั้นจึงเลือกช่องทางการรับรู้ข้อมูลทางโทรทัศน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการหาความสัมพันธ์พบว่าช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (ดังแสดงในตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
ช่องทางการรับรู้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด				
ทางโทรทัศน์ (n=85)	44 (51.8)	41 (48.2)	0.030	0.861
เครือข่ายสังคมออนไลน์ (n=103)	52 (50.5)	51 (49.5)		

4.4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การรับรู้ว่าการให้ทุนการศึกษา การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา และการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนเป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ยกเว้นการรับรู้ว่าการบริจาคของเป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าการบริจาคของเป็นโฆษณาแฝงมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 72 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าการบริจาคของไม่ใช่โฆษณาแฝง ที่มีจำนวน 48 คนและการตอบแทนบุญคุณหากได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (ดังแสดงในตารางที่ 4.18)

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การโฆษณาแฝงของ ผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
1. การทำในสิ่งต่อไปนี้เป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
การให้ทุนการศึกษา				
ใช้โฆษณาแฝง	82(57.3)	61 (42.7)	0.323	0.570
ไม่ใช้โฆษณาแฝง	69(53.9)	59 (46.1)		
การบริจาคสิ่งของ				
ใช้โฆษณาแฝง	112 (60.9)	72 (39.1)	6.161	0.013*
ไม่ใช้โฆษณาแฝง	39 (44.8)	48 (55.2)		
การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา				
ใช้โฆษณาแฝง	119 (54.6)	99 (45.4)	0.579	0.447
ไม่ใช้โฆษณาแฝง	32 (60.4)	21 (39.6)		
การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชน				
ใช้โฆษณาแฝง	106 (57.9)	77 (42.1)	1.109	0.292
ไม่ใช้โฆษณาแฝง	45 (51.1)	43 (48.9)		
2. การตอบแทนหากได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
จะดื่มเพื่อตอบแทน	4 (10.3)	35 (89.7)	43.184	0.001*
จะไม่ดื่มเพื่อตอบแทน	97 (69.3)	43 (30.7)		
ยังไม่แน่ใจ	50 (54.3)	42 (45.7)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดากับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งในการทดสอบความสัมพันธ์ได้แบ่งสถานภาพสมรสของบิดามารดาออกเป็นสองกลุ่มคือ สถานภาพสมรสที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน ซึ่งได้แก่ หย่าร้าง แยกกันอยู่ บิดาถึงแก่กรรม มารดาถึงแก่กรรม บิดาและมารดาถึงแก่กรรม

สถานภาพสมรสของบิดามารดาทั้งในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์และในช่วงอายุ 10 ถึง 24 ปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (ดังแสดงในตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดากับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สถานภาพสมรส ของบิดามารดา	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเลี้ยงต่ำ (n=151)	แบบเลี้ยงสูง (n=120)		
1. ในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด - ก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์				
อยู่ด้วยกัน	142 (57.0)	107(43.0)	2.129	0.145
บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้ว	9(40.9)	13(59.1)		
2. ในช่วงอายุ 10 - 24 ปี				
อยู่ด้วยกัน	134 (57.5)	99(42.5)	2.161	0.142
บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้ว	17(44.7)	21(52.3)		

4.4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มของมารดาและพี่น้องร่วมบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนการดื่มของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่พี่น้องร่วมบิดามารดาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเลี้ยงสูง จำนวน 98 คน (ร้อยละ 50.3) ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่พี่น้องร่วมบิดามารดาไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 22 คน (ร้อยละ 28.9) (ดังแสดงในตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ บุคคลในครอบครัว	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
1. บิดา				
ดื่ม	117 (57.6)	86 (42.4)	1.204	0.273
ไม่ดื่ม	34 (50.0)	34 (50.0)		
2. มารดา				
ดื่ม	61 (69.3)	27 (30.7)	9.767	0.002*
ไม่ดื่ม	90 (49.2)	93 (50.8)		
3. พี่น้องร่วมบิดามารดา				
ดื่ม	97 (49.7)	98 (50.3)	10.064	0.002*
ไม่ดื่ม	54 (71.1)	22 (28.9)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดาและการได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่บิดามารดาเคยพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 86 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษาหญิงที่บิดามารดาไม่เคยพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 34 คน (ดังแสดงในตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
1. การพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา				
เคย	126 (59.4)	86(40.6)	5.445	0.020*
ไม่เคย	25(43.4)	34(57.6)		
2. การได้รับอนุญาตจากบิดา มารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
อนุญาต	18(81.8)	4(18.2)	12.612	0.002*
ไม่อนุญาต	89 (59.7)	60(40.3)		
ไม่เคยพูดถึงเรื่องนี้	44 (44.0)	56(56.0)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เนื่องจากกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่เพื่อนสนิทไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และนักศึกษาที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้งที่มีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 89.9 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงบางครั้งที่มีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม ที่มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 (ดังแสดงในตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ กลุ่มเพื่อน	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสี่ยงต่ำ (n=151)	แบบเสี่ยงสูง (n=120)		
1. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท				
ดื่ม	141 (54.4)	118(45.6)	3.880	0.049*
ไม่ดื่ม	10(83.3)	2(16.7)		
2. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม				
มีการดื่มทุกครั้ง	7 (10.1)	62(89.9)	77.928	0.001*
มีการดื่มบางครั้ง	144 (71.3)	58 (28.7)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อนกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่กล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 102 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่ไม่กล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 18 คน(ดังแสดงในตารางที่ 4.23)

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อนกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน	ระดับการดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)			
	แบบเสียงต่ำ (n=151)	แบบเสียงสูง (n=120)		
การกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวน				
กล้าปฏิเสธ	140(57.9)	102(42.1)	4.165	0.041*
ไม่กล้าปฏิเสธ	11(37.9)	18(62.1)		

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยตามแบบคัดกรองผู้มีปัญหาการดื่มสุราและศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี โดยประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาหญิงที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2557 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 391 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงวิเคราะห์ในการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี (ร้อยละ 82.0) โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.86 ปี เป็นกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 41.7) และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 58.3) โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 39.6) รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 22.8) นักศึกษาหญิงกว่าครึ่งหนึ่งพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 58.6) รองลงมาเป็นหอพักในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 24.0) โดยมีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด (ร้อยละ 39.4) รองลงมาอาศัยจังหวัดอื่นในภาคเหนือ (ร้อยละ 38.6) และจังหวัดอื่นนอกภาคเหนือ (ร้อยละ 22.0) ตามลำดับ และนักศึกษาหญิงที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่เกือบ 1 ใน 4 อาศัยอยู่ต่างอำเภอ (ร้อยละ 60.4) ส่วนจำนวนเงินรวมที่นักศึกษาได้รับในแต่ละเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 บาท (ร้อยละ 43.5) รองลงมาเป็น 3,000 ถึง 5,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ตามลำดับ (ร้อยละ 36.1 และ 8.1)

5.1.2 การดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

1) สถานการณ์การดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

1.1) การดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่เคยดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และปัจจุบันกว่าครึ่งหนึ่งยังคงมีการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.1) รองลงมาเป็นกลุ่มที่ไม่เคยดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 30.7) และกลุ่มที่เคยดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์แต่เลิกดื่มน้ำแล้ว (ร้อยละ 11.2) ตามลำดับ

1.2) ความถี่และปริมาณการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ตามแบบประเมินปัญหาการดื่มน้ำสุรา

ความถี่ในการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กว่าครึ่งหนึ่งนักศึกษานิยมดื่มน้ำเดือนละ 1 ครั้งหรือน้อยกว่า (ร้อยละ 56.1) รองลงมาเป็นการดื่มน้ำ 2-4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 34.3) การดื่มน้ำ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และดื่มน้ำ 4 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 8.5 และร้อยละ 1.1) ตามลำดับ และปริมาณการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้งมีสัดส่วนที่นิยมดื่มน้ำใกล้เคียงกัน โดยดื่มน้ำเบียร์ 2-3 กระป๋อง หรือเบียร์ 1-1.5 ขวด หรือเหล้า 1/4 แบนมากที่สุด (ร้อยละ 28.8) และดื่มน้ำเบียร์ตั้งแต่ 7 กระป๋องขึ้นไปหรือเบียร์ 4 ขวดขึ้นไปหรือเหล้า 1 แบนขึ้นไปถึงร้อยละ 18.1 และส่วนความถี่ในการดื่มน้ำเบียร์ในคราวเดียวกันมากกว่า 4 กระป๋อง/เบียร์ 2 ขวด/เหล้ามากกว่า 1/2 แบน/ไวน์มากกว่า 4 แก้ว/สเปย์มากกว่า 4 ขวดที่มากที่สุดคือดื่มน้ำน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 50.9) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหยุดดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ หากเริ่มดื่มน้ำไปแล้ว (ร้อยละ 65.3) แต่มีนักศึกษาที่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหยุดดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ หากเริ่มดื่มน้ำไปแล้วสัปดาห์ละครั้ง และทุกวันหรือเกือบทุกวัน (ร้อยละ 5.2 และ 0.7) ตามลำดับ และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถควบคุมสติ หรือไม่สามารถทำสิ่งที่ทำตามปกติได้หลังจากการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 49.9) แต่มีนักศึกษาที่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถควบคุมสติ หรือไม่สามารถทำสิ่งที่ทำตามปกติได้หลังจากการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เดือนละครั้ง และสัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 11.8 และ 2.6) ตามลำดับ ส่วนความบ่อยครั้งที่ต้องการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะารู้สึกดีขึ้น หรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มน้ำหนักในคืนที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์แบบนี้เลย (ร้อยละ 91.9) แต่มีนักศึกษาที่เคยต้องการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะารู้สึกดีขึ้น หรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มน้ำหนักในคืนที่ผ่านมา น้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 8.1) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่รู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ภายหลังจากการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 63.5) แต่มีนักศึกษาที่เคยรู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ภายหลังจากการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์โดยมีความบ่อยน้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 24.3) เดือนละครั้ง (ร้อยละ 10.0) และ

สัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 2.2) ตามลำดับ และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา หลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 55.7) แต่มีนักศึกษาที่ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา หลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีความบ่นน้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 30.2) เดือนละครั้ง (ร้อยละ 9.6) และทุกวันหรือเกือบทุกวัน (ร้อยละ 3.0) ตามลำดับ

1.3) ลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษานิยมดื่มมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ เหล้า (ร้อยละ 91.5) เบียร์ (ร้อยละ 83.0) และสเปย์ (ร้อยละ 63.8) ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีเหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ (ร้อยละ 87.8) รองลงมาคือ ดื่มเมื่อเพื่อนชวน (ร้อยละ 77.1) ดื่มเพื่อความสนุกสนาน (ร้อยละ 69.0) และดื่มเพื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 65.7) ตามลำดับ ส่วนบุคคลที่ร่วมดื่มด้วยมากที่สุดคือ เพื่อน (ร้อยละ 100) รองลงมาเป็นแฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 22.9) และคนในครอบครัว (ร้อยละ 18.1) ตามลำดับ และส่วนใหญ่ของนักศึกษาคือดื่มในช่วงเวลาก่อนเที่ยงคืน (ร้อยละ 84.1) โดยนักศึกษานิยมดื่มในสถานบันเทิง (ร้อยละ 82.7) รองลงมาเป็นร้านอาหาร (ร้อยละ 60.5) และสถานที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) และมีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ดื่มในที่พักอาศัยส่วนตัว (ร้อยละ 26.2) ที่พักของเพื่อน (ร้อยละ 24.0) และส่วนใหญ่ไม่เคยมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา (ร้อยละ 81.5) รองลงมาเคยมีคนได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (13.7) และเกิดขึ้นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 4.8) และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยมีแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้อง แสดงความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย (ร้อยละ 82.3) แต่มีนักศึกษาที่เคยได้รับความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้องในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 10.0)

2) ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้แบบคัดกรอง AUDIT

นักศึกษาหญิงกว่าครึ่งหนึ่งมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (ร้อยละ 55.7) รองลงมาคือ ระดับการดื่มแบบเสี่ยง (ร้อยละ 32.1) ส่วนระดับการดื่มแบบอันตรายและระดับการดื่มแบบติด มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 5.9 และร้อยละ 6.3 ตามลำดับ)

3) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามข้อมูลทั่วไปได้ดังนี้ นักศึกษาหญิงที่อายุน้อยกว่า 20 ปี ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 40.3) และนักศึกษาหญิงทั้งอายุน้อยกว่า 20 ปี และอายุ มากกว่า 20 ปี ส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังมีดื่มอยู่ (ร้อยละ 40.3 และ 62.1) และถ้าจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ พบว่า ทั้งกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขา

สังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่(ร้อยละ 62.0 และ 55.3) ตามลำดับ ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาพบว่า ชั้นปีที่ 2 ถึง 4 มีกลุ่มนักศึกษาที่เคยดื่มและปัจจุบันยังมีการดื่มอยู่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ (ร้อยละ 46.860.7และ73.5) ตามลำดับ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่1ที่มีกลุ่มที่เคยดื่มและปัจจุบันยังมีการดื่มน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยดื่ม (ร้อยละ32.4 และ 50.0 ตามลำดับ)

5.1.3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1)การหาง่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การหาง่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ การมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท

1.1)การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ

สถานที่ที่นักศึกษาหญิงนิยมซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง (ร้อยละ 73.7)รองลงมาคือสถานบันเทิง (ร้อยละ 62.4) และร้านขายของชำ (ร้อยละ54.2) ตามลำดับ ส่วนความเพียงพอของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักศึกษาหญิงมากกว่า 3 ใน 4 คิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเพียงพอ (ร้อยละ93.4) และนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 คิดว่าไม่ควรเพิ่มร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ92.1) และนักศึกษากว่าครึ่งหนึ่งสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา(ร้อยละ 51.4)

1.2) การมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความชอบที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านจำหน่ายที่ชนิดของเครื่องดื่มหลากหลายประเภทจำหน่าย (ร้อยละ 70.3) โดยนักศึกษา 3 ใน 4 สามารถหาซื้อจากร้านประเภทไหนก็ได้ที่มีสินค้าที่ต้องการ (ร้อยละ 78.5) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หากไม่มีสินค้าที่ต้องการ (ร้อยละ 60.4) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งคิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรเพิ่มประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น (ร้อยละ 54.7)

2)ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความสามารถในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระยะทางการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.1) ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อ 1 ครั้งส่วนใหญ่คือ 101 บาท ถึง 300 บาท(ร้อยละ 75.3)และนักศึกษส่วนใหญ่มีความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ (ร้อยละ 79.0) และหากรายได้ของนักศึกษาไม่เพียงพอ นักศึกษามีวิธีแก้ไขโดยการขอจากผู้ปกครองมากที่สุด (ร้อยละ 71.9) และถ้าหากรายได้ของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีจำนวนครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่าเดิม (ร้อยละ 59.8) และหากรายได้ของนักศึกษาน้อยลงหรือมีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง (ร้อยละ 72.7) (ดังแสดงในตารางที่ 4.8)

2.2) ส่วนโปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 ที่นักศึกษาเข้าไปใช้บริการมีโปรโมชั่นการขาย (ร้อยละ 79.0) โดยลักษณะ โปรโมชั่นที่มีส่วนใหญ่อคือ การลดราคาเมื่อก่อนเวลา 19.00 น. หรือ 22.00 น.(ร้อยละ 75.2) รองลงมาเป็นการลดราคาหากมาในโอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด วันรับปริญญา เป็นต้น(ร้อยละ 58.9) และมีการร่วมกิจกรรมของทางร้านแล้วได้เครื่องดื่มฟรี (ร้อยละ 29.0) ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเฉพาะร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีโปรโมชั่นเท่านั้น(ร้อยละ 93.4)และในกรณีที่นักศึกษาต้องการที่จะดื่มแล้ว แต่ทางร้านมีโปรโมชั่นเบียร์ลดราคา นักศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกดื่มเบียร์ (ร้อยละ 39.1)ซึ่งมีส่วนใกล้เคียงกับการเลือกดื่มเหล้า (ร้อยละ 33.6) และนักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 คิดว่า โปรโมชั่นการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ 79.0)

2.3) ระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักของนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในระยะใกล้ (ร้อยละ 52.2) ซึ่งระยะเวลาเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักส่วนใหญ่คือ 1 กิโลเมตร ถึง 5 กิโลเมตร (ร้อยละ 79.0) โดยนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งเดินทางโดยรถมอเตอร์ไซค์ (ร้อยละ 66.2) และนักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่า 3 ใน 4 มีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 86.4)

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่าย

3.1) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษานิยมมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 74.4) รองลงมาคือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 67.5) และช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาคิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 37.1) รองลงมาคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 33.5) ซึ่งนักศึกษามากกว่า

ครั้งหนึ่งคิดว่า การโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มน้ำแอลกอฮอล์มากขึ้น (ร้อยละ 59.6)

3.2) การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่าย

นักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 คิดว่า การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬาเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 79.3) และนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งคิดว่า การบริจาคสิ่งของเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 64.7) การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 63.7) และการให้ทุนการศึกษาเป็นโฆษณาแฝง (ร้อยละ 50.4) ซึ่งถ้าหากนักศึกษาได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะไม่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นการตอบแทน (ร้อยละ 61.4)

4) ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มน้ำแอลกอฮอล์

4.1) สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปี บริบูรณ์ของนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 90.8) และสถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุ 10 ปี ถึง 24 ปี ก็เช่นกันที่ส่วนใหญ่ที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 84.4) และจากช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ไปในในช่วงอายุ 10 ปี ถึง 24 ปี มีสถานภาพการหย่าร้างเพิ่มมากขึ้น (จากร้อยละ 5.1 เป็นร้อยละ 7.1) การแยกกันอยู่เพิ่มมากขึ้น (จากร้อยละ 2.8 เป็นร้อยละ 6.1) และบิดาถึงแก่กรรมก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน (จากร้อยละ 1.3 เป็นร้อยละ 2.1)

4.2) การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

บิดาของนักศึกษาเกือบ 3 ใน 4 ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 70.3) มารดาของนักศึกษา 1 ใน 4 ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 26.9) และพี่น้องร่วมบิดามารดามากกว่าครึ่งหนึ่ง ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 60.1)

4.3) การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มน้ำแอลกอฮอล์

บิดามารดาของนักศึกษา 3 ใน 4 เคยมีการพูดคุยหรือเคยสอนเกี่ยวกับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 75.2) และนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 48.3) รองลงมาคือ บิดามารดาไม่แสดงความคิดเห็นเรื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 36.6)

5) ปัจจัยด้านเพื่อน

ปัจจัยด้านเพื่อน ประกอบด้วย การดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

5.1) การดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนมากกว่า 3 ใน 4 มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 90.8) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมากกว่า 3 ใน 4 ก็มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน (ร้อยละ 80.1) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มส่วนใหญ่มีการดื่มเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 70.1)

5.2) การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

การชักชวนจากเพื่อนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการชักชวนมากกว่า 3 ใน 4 (ร้อยละ 88.5) โดยส่วนใหญ่มีการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 48.0) และนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 การกล้าปฏิเสธเพื่อเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 92.6)

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่สามารถในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา มีระดับการแบบเสี่ยงสูงจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และนักศึกษาหญิงที่ไม่สามารถในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา มีระดับการแบบเสี่ยงสูงจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 ซึ่งพบว่านักศึกษาหญิงที่สามารถในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงมากกว่านักศึกษาหญิงที่ไม่สามารถในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา

การมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภทมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยกลุ่มนักศึกษาหญิงที่ชอบความหลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงถึง 73 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ซึ่งมากกว่ากลุ่มนักศึกษาหญิงที่ไม่ชอบความหลากหลายของการมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายที่มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6

ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมีระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาหญิงที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ทั้งระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงและเสี่ยงต่ำ ซึ่งนักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 80 คน และนักศึกษาหญิงที่มี

รายได้ไม่เพียงพอมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 40 คน ส่วนนักศึกษาหญิงที่มีรายได้เพียงพอมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำจำนวน 134 คน และนักศึกษาหญิงที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำจำนวน 17 คน

ความสัมพันธ์ระหว่างโปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่มีระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักอยู่ในระยะใกล้มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีระยะทางในการเดินทางที่อยู่ในระยะพอดีและระยะไกล ที่มีจำนวน 47 คน (ร้อยละ 35.6) และ 1 คน (ร้อยละ 14.3) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าช่องทางการรับรู้ข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การรับรู้ว่าการให้ทุนการศึกษา การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา และการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนเป็นโฆษณาแฝงของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ยกเว้นการรับรู้ว่าการบริจาคของเป็นโฆษณาแฝงของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าการบริจาคของเป็นโฆษณาแฝงมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 72 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าการบริจาคของไม่ใช่โฆษณาแฝง ที่มีจำนวน 48 คน และการตอบแทนบุญคุณหากได้รับทุนการศึกษาจากผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดากับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาทั้งในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์และในช่วงอายุ 10 ถึง 24 ปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การดื่มของมารดาและพี่น้องร่วมบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนการดื่มของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่พี่น้องร่วมบิดา

มารดาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูง จำนวน 98 คน (ร้อยละ 50.3) ซึ่งมากกว่า นักศึกษาที่พี่น้องร่วมบิดามารดาไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 22 คน (ร้อยละ 28.9)

การพูดคุยหรือเคสสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดาและการได้รับ อนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิงที่บิดามารดาเคยพูดคุยหรือเคสสอน เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 86 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษา หญิงที่บิดามารดาไม่เคยพูดคุยหรือเคสสอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 34 คน

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะ สังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p < 0.05$) ส่วนการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ได้เนื่องจากกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนักศึกษาที่มี เพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 ซึ่ง มากกว่านักศึกษาที่เพื่อนสนิทไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ นักศึกษาที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้งที่มีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มมีระดับการ ดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 89.9 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เพียงบางครั้งที่มีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่ม ที่มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7

การกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาที่กล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูก ชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงสูงจำนวน 102 คน ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่ ไม่กล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีจำนวน 18 คน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

นักศึกษานักเรียนหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยดื่มและปัจจุบันยังมีการดื่ม (ร้อยละ 58.1) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยที่ว่า นักเรียนหญิงร้อยละ 50.2 เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่ยังดื่มในปัจจุบัน (อัญชลี เหมชะญาติ และศรีวรรณ ยอดนิล, 2555) และนักศึกษานักเรียน ทั้ง อายุน้อยกว่า 20 ปี และอายุมากกว่า 20 ปี ส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจุบันยังมีดื่ม อยู่ (ร้อยละ 40.3 และ 62.1) อาจเนื่องมาจากที่ค่านิยมของสังคมไทยเปลี่ยนไปจากที่ในสมัยก่อนเห็น ว่าผู้หญิงไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ปัจจุบันผู้หญิงกลับได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น (กฤษณิศาบริหาร, 2549) ทำให้มีจำนวนนักศึกษานักเรียนหญิงที่เคยดื่มและยังดื่มในปัจจุบันมีจำนวน มาก

นอกจากนั้นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาพบว่า กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาที่เคยดื่มปัจจุบันดื่มอยู่จำนวน 126 คน มากกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีจำนวน 101 คน อาจเนื่องมาจากลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ร้อยละ 58.3 เช่นเดียวกับระดับชั้นปีที่ศึกษาจากชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 มีจำนวนนักศึกษาที่เคยดื่มปัจจุบันดื่มอยู่สูงขึ้นตามระดับชั้นปี (ร้อยละ 32.4 46.8 60.7 และ 73.5 ตามลำดับ) สอดคล้องกับการศึกษาของ Wechsler H., et al. (2000) ที่นักศึกษาที่อายุน้อยกว่า 21 ปี มีความบ่อยในการดื่มน้อยกว่านักศึกษากลุ่มอายุ 21 - 23 ปี โดยร้อยละ 63 ของนักศึกษายู่น้อยกว่า 21 ปี มีการดื่มภายใน 30 วันที่ผ่านมา เทียบกับนักศึกษากลุ่มอายุ 21 - 23 ปี มีการดื่มร้อยละ 74 อาจเนื่องมาจากลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นปี และตามกฎหมาย พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ที่ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการในช่วงเวลาทำการ

5.2.2 การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มากกว่าครึ่งหนึ่งสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลา (ร้อยละ 51.4) และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 3 ใน 4 ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านสะดวกซื้อที่เปิดบริการ 24 ชั่วโมง (ร้อยละ 73.7) รองลงมาซื้อจากสถานบันเทิง (ร้อยละ 62.4) และร้านขายของชำ (ร้อยละ 54.2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของฤทัยรัตน์ รังศ์สยามานนท์ (2551) ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น โดยทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 22 ปี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วงเดียวกับการศึกษารุ่นนี้และทำการศึกษาในบริบทเดียวกัน อาจเนื่องมาจากการมีแหล่งการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (กัณต์กนิษฐ์ ผลแจ้ง, 2556) โดยมีการจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง สถานบันเทิง และร้านขายของชำ ซึ่งทำให้สามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยไม่จำกัดเวลา

5.3.3 การมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 3 ใน 4 มีความชอบในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านจำหน่ายที่มีชนิดของเครื่องดื่มหลากหลายประเภทจำหน่าย (ร้อยละ 70.3) อาจเนื่องมาจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความหลากหลายของชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่เจาะจงชนิดใดชนิดหนึ่งเพียงอย่างเดียว ซึ่งนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มากกว่าครึ่งหนึ่งสามารถเปลี่ยนชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หากไม่มีสินค้าที่ต้องการ (ร้อยละ 60.4) และสอดคล้องกับการทดสอบความสัมพันธ์ที่พบว่าการมีชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภทมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

5.3.4 ค่าใช้จ่ายในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์

ค่าใช้จ่ายในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักศึกษาหญิง 3 ใน 4 มีความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่ายในการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 79.0) อาจเนื่องมาจากเมื่อนักศึกษารับรู้ว่ารายได้มีความเพียงพอก็จะสามารถใช้จ่ายโดยไม่มีกังวล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษาหญิงเกือบ 3 ใน 4 หากมีรายได้น้อยลงหรือมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จะมีการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ลดน้อยลง (ร้อยละ 72.7)

5.3.5 ระยะทางในเดินทางไปซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์

นักศึกษาหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งมีระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์จากที่พักอยู่ในระยะใกล้ (ร้อยละ 52.2) ส่วนระยะทางเดินทางไปซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์จากที่พักส่วนใหญ่อยู่น้อยกว่า 1 ถึง 5 กิโลเมตร (ร้อยละ 79.0) และส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทางไปซื้อ (ร้อยละ 86.4) ซึ่งเห็นได้ว่า ร้านจำหน่ายอยู่ใกล้กับผู้บริหาร โภคมาก ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า และผลความสัมพันธ์ก็พบว่า ระยะทางในการเดินทางไปซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์จากที่มีความสัมพันธ์กับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะปัจจุบันธุรกิจร้านเหล้า เบียร์ มีการเติบโตขึ้น โดยบริษัทเหล้า เบียร์ มีวิธีการหาลูกค้ารายใหม่ โดยเฉพาะวัยรุ่น รวมถึงบริษัทบูห์รี่ก็เริ่มหาลูกค้าในกลุ่มวัยรุ่นเพิ่มขึ้น ทำให้ร้านเหล้า เบียร์ บูห์รี่ เกิดขึ้นในบริเวณมหาวิทยาลัย สถานศึกษา โรงเรียน มากขึ้น (สุทธิชัย ปัญญโรจน์, 2555)

5.5.6 การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์

ในการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า เรื่องการรับรู้ว่าการบริจาคของเป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนการรับรู้การให้ทุนการศึกษา การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา และการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนเป็น โฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจเนื่องมาจากการบริจาคสิ่งของ เป็นวิธีการที่เป็นรูปธรรม เป็นวัตถุประสงค์ที่สามารถจับต้องได้มากกว่าการให้ทุนการศึกษา การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา และการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชน

5.5.7 การดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

มารดาของนักศึกษาหญิง 1 ใน 4 มีการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ โดยการดืมของมารดามีความสัมพันธ์กับระดับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากมารดามีลักษณะและบทบาททางเพศเช่นเดียวกับนักศึกษาทำให้เป็นแบบอย่างกับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ที่พบว่า

การดื่มของมารดา มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา (อัญชติ เหมชะญาติ และศรีวรรณ ยอดนิล, 2555) และพี่น้องร่วมบิดามารดามากกว่าครึ่งหนึ่งมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 60.1) โดยการดื่มของพี่น้องร่วมบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจเนื่องมาจากการที่มีบทบาทในครอบครัวเหมือนกัน หากพี่น้องร่วม บิดามารดา มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วนักศึกษาก็สามารถที่จะดื่มได้ ส่วนการดื่มของบิดาไม่มี ความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจมีสาเหตุ เนื่องมาจากบิดามีลักษณะและบทบาททางเพศแตกต่างจากนักศึกษา

5.5.8 การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่บิดา มารดา อนุญาตให้ดื่ม ร้อยละ 48.3 ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นหญิงตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะอยู่ภายใต้ ทัศนคติทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ การที่บิดาและมารดาดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอนุญาตให้บุตรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่มีการหักห้ามและแสดงว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และมีการยอมรับกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ บุตร โดยยอมที่จะให้บุตรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใต้สถานการณ์ที่บิดามารดาสามารถดูแลได้ (ภุชฉนิศา บริหาร, 2549) และสอดคล้องกับการทดสอบความสัมพันธ์ ที่พบว่า การพูดคุยหรือเคยสอน เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา และการได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.8.9 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อนมากกว่า 3 ใน 4 มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 90.8) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมากกว่า 3 ใน 4 ก็มีการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เช่นกัน (ร้อยละ 80.1) โดยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์กับ ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ว่า อิทธิพลของเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 (ช่อแก้ว ร่มสุข และขจรวรรณ อิฐรัตน์, 2555) และการศึกษาพฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่พบว่าผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ คือ เพื่อน/คนรู้จัก (ฤทัยรัตน์ รงค์สยามานนท์, 2551) และการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าการมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อัญชติ เหมชะญาติ และ ศรีวรรณ ยอดนิล, 2555) นอกจากนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติ ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น ก็พบว่า การมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลเฉพาะต่อการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นหญิง (อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ, 2555) และการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของเครือข่ายทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่ากลุ่มเพื่อนสนิทมี

ผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Ali M.M. and Dwyer D.S., 2010) ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มส่วนใหญ่มีการดื่มเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 70.1) โดยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีการพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มมีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโอกาสที่เป็นงานเลี้ยงสังสรรค์ในเทศกาลต่างๆ (ฤทัยรัตน์ รงค์สยามานนท์, 2551)

5.8.10 การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

การชักชวนจากเพื่อนให้นักศึกษาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมากกว่า 3 ใน 4 (ร้อยละ 88.5) โดยส่วนใหญ่มีการชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 48.0) และนักศึกษามากกว่า 3 ใน 4 การกล่าวปฏิเสธเพื่อเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 92.6) โดยการกล่าวปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครที่พบว่าแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (รัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, 2553) เช่นเดียวกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิง พบว่าการถูกชักชวนให้ดื่มมาความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อัญชลี เหมชะญาติ และศิริวรรณ ยอดนิล, 2555)

5.2.11 โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ที่มีโปรโมชันการขาย ร้อยละ 79.0 โดยโปรโมชันที่มีส่วนใหญ่มากคือ ลดราคาเมื่อมาก่อนเวลา 19.00 หรือ 22.00 ร้อยละ 75.2 ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลา que เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ้อยที่สุด คือ ช่วงก่อนเที่ยงคืน (20.01-23.59 น.) คิดเป็นร้อยละ 84.1 และในการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า โปรโมชันการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเฉพาะร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีโปรโมชันเท่านั้น (ร้อยละ 93.4) และอาจเป็นเพราะราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดไม่มีความแตกต่างกันมากนัก จากการสำรวจสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ ปี 2556 ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่าราคาขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แทบทุกประเภทมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาด้วยอัตราเงินเฟ้อจะพบว่าราคาที่แท้จริงของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่สัมพันธ์กับการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือกล่าวได้ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายส่วนกลับมีราคาถูกลงด้วยซ้ำ

5.2.12 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ในการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อาจเนื่องมาจากปัจจัยภายในตัวบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งทัศนคติต่อการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของรัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล (2553) ประสบการณ์การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของประณต คำฉิม และดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จากการศึกษาของอัญชลี เหมชะญาติ และศิริวรรณ ยอดนิล (2555)

5.2.13 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด - ก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ ส่วนใหญ่ คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 90.8 และสถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงอายุ 10 – 24 ปี ก็เช่นกันที่ส่วนใหญ่ 84.4 แต่มีสถานภาพการหย่าร้างและแยกกันอยู่เพิ่มขึ้น โดยการหย่าร้างเพิ่มจากร้อยละ 5.1 เป็น 7.4 และ การแยกกัน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.8 เป็น 6.1 ซึ่งสถานภาพของครอบครัวที่ไม่ดี เช่น การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ของบิดามารดา หรือครอบครัวที่ขาดคนใดคนหนึ่งจะทำให้การอบรมเลี้ยงดูเป็นครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงสำหรับพฤติกรรมการดื่มน้ำ ซึ่งรวมถึง เด็กวัยรุ่นที่ดื่มน้ำ มักมีความผูกพันในครอบครัวน้อย และได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ น้อยมาก (Steinhausen H-C, Metzke CW, 2003)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) สถานศึกษาควรเฝ้าระวังการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงที่ปัจจุบันยังมีการดื่มน้ำ และเข้าไปดูแลนักศึกษาหญิงที่มีระดับการดื่มน้ำแบบอันตรายและระดับการดื่มน้ำแบบติดอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการลดระดับความรุนแรงจากผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ ที่จะเกิดขึ้นจากการดื่มน้ำแอลกอฮอล์

2) สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มนักศึกษาทั้งในคณะและสถาบัน เพื่อให้ให้นักศึกษาร่วมกันทำกิจกรรมในเชิงบวก ทำเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และลดโอกาสในการดื่มน้ำแอลกอฮอล์

3) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลและควบคุมเรื่องช่วงเวลาการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เพื่อเป็นการลดโอกาสการหาได้ง่ายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

4) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลและควบคุมในเรื่องการจัดระเบียบร้านขายเครื่องดื่มนอกออดล้อมสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติที่กำหนดให้ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัศมี 300 เมตร รอบสถานศึกษา เพื่อเป็นการลดโอกาสการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5) สถาบันครอบครัวควรเข้ามาดูแลใส่ใจเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ทั้งเรื่องการอบรม พูดคุย สอนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การอนุญาตให้นักศึกษาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่องค่าใช้จ่ายของนักศึกษา ตลอดจนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวเช่นกัน เพื่อเป็นการสร้างความรัก ความอบอุ่น ความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว ผู้เกราะป้องกันพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และลดปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

1) ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษายานเพื่อนำมาเปรียบเทียบความคล้ายคลึงความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทเดียวกัน หรือทำการศึกษาทั้งในนักศึกษาคณะและนักศึกษายานในช่วงเดียวกัน

2) ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษานักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์

3) ทำศึกษาเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4) ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาคณะจากสถาบันใกล้เคียงมาเปรียบเทียบความคล้ายคลึงความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- กัณฑ์กนิษฐ ผลแจ้ง. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีพระทุม.
- เกรียงไกร พึ่งเชื้อ. (2555). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม และองค์กร. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง. (2556). “รื้อภาษีสุรา อุดช่องเหล้านอกหลบภาษี ดัมพ์เหล้าไทย โยนภาระ ขายส่งช่วงสุดท้าย จำภาษีแทนผู้ผลิต – นำเข้า.” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://thaipublica.org/2013/09/restructure-alcohol-taxes/>. (5 กันยายน 2556).
- กรมสุขภาพจิต. (2546). สุขภาพจิตกับยาเสพติด ปี 2546 : การประชุมวิชาการ นานาชาติ ครั้งที่ 2. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2547). ข้อมูลสถิติด้านระบาดวิทยา: งานเฝ้าระวังโรคไม่ติดต่อ: อุบัติเหตุ. Retrieved January 15, 2005, from <http://www.moph.go.th/state> 1.php
- กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). “กรอบแนวคิดในการ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ PRECEDE Framework” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.hed.go.th/frontend/theme/view-general_data.php?ID-enu=3822&Init_Chk=0
- ช่อแก้ว ร่มสุข และขจรวรรณ อิศูรัตน์. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารการจัดการคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางปีที่ 5, 2, 50 - 62.
- ทิพวรรณ ไชยูปถัมภ์. ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน, กรมการพัฒนาชุมชน. (2556). “เหล้า บุหรี่ ภาษีและเศรษฐกิจ.” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.cdd.go.th/cddwarehouse/pdf/ana_04.pdf (สิงหาคม 2556).
- เทพินทร์ พัชราบุรุษ. (2541). พฤติกรรมการบริโภคสุรา: ทบทวนองค์ความรู้สถานการณ์และปัจจัย ที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยสู่สุขภาพที่ยั่งยืน. นนทบุรี: องค์การ สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นพพล วิทธีรพงศ์. (2557). ทศวรรษศูนย์วิจัยปัญหาสุรา: สถานะความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

- ประณต คำนิมและดวงเดือน แซ่ตั้ง. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง.
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ฝ่ายวิชาการสุตรไพศาล. (2546). พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 “ปรับปรุงใหม่” พร้อมด้วยกฎกระทรวง ระเบียบใหม่และประกาศสำคัญ. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- ภูษณิศา บริหาร. (2549). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง: กรณีศึกษา.
การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและ
การแนะแนวบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มติชนออนไลน์. (2555). เพชฌัญญูไทยดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 3 ของเอเชีย รองจากญี่ปุ่นและเกาหลีใต้. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1328532921&groupid=03&catid=03.
- มานิช หล่อตระกูล. (2544). จิตเวชศาสตร์ รามาธิบดี (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สวีชาญการพิมพ์.
- รัตติยา บัวสอนและเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล. (2553). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(วิทยาการเสพติด). สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน,
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา
อินเตอร์พริ้นท์.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.(2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย
ไทย ปี 2556. นนทบุรี: เดอะกราฟิโก ซิสเต็มส์.
- ฤทัยรัตน์ รงค์สยามานนท์. (2551). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมพร้อมดื่มของ
วัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภาวดี นิ่มอร่าม. (2553). ทศนคติและพฤติกรรมการเปิดรับสารเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อของ
วัยรุ่นหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิชัย ปัญญาโรจน์. สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. (2555). “วัยรุ่นกับการดื่ม
เหล้า เบียร์.” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา
<http://www.thaiantialcohol.com/newsletters/view/965>
- สุนทร ศรีโกไสย. (2553). การทบทวนองค์ความรู้ เรื่อง การดื่มสุราและการเสพติดสุราของสตรี.
เชียงใหม่:แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2548). ไฟล์ข้อมูลวิชาการ: เอกสารชุดที่ 1: ข้อมูลเพื่อลดความสูญเสีย. Retrieved September 11, 2005, from <http://www.stopdrink.com/data/AW3-10.pdf>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). “สธ.เผยสถิตินักดื่มผู้หญิงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 65.” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.mcot.net/site/content?id=4ff6725b01dabf3c017e56#.u7wt7dkazcq>.
- แสงโสม เกิดคล้าย. (2551). สถานการณ์แนวโน้มการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการขนส่ง ปี 2541 - 2550. กรุงเทพฯ: สำนักกระบวนวิชา กระทรวงสาธารณสุข.
- อัญชลี เหมชะญาติ และศรีวรรณ ยอดนิล. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, 115 - 128.
- อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อดิสรณ์ หลายชูไทยและคณะ. (2544). สุราในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ali M. M. & Dwyer D. S. (2010). Social network effects in alcohol consumption among adolescents. *Addictive Behaviors*, 35, 337-342.
- Franklin, J. E., & Frances, R. J. (1999). Alcohol and other psychoactive substance use disorder. In R. E. Hales, S. C. Yudofsky, & J. A. Talbott (Eds.), *Textbook of psychiatry* (3rd ed.). (pp.363-368). Washington, DC: American Psychiatric Press.
- Fromme K., Wetherill R. R. & Neal D. J. (2010). Turning 21 and the Associated Changes in Drinking and Driving After Drinking Among College Students. *Journal of American College Health*, 59(1), 21-27.
- Goldsmith, S. S. (2003). Substance-related disorder. In K. M. Fortinash & P. A. Holoday-worret (Eds.). *Psychiatric mental health nursing* (pp. 342-353). USA: Mosby.
- Huang G. C., Unger J. B., Soto D., Fujimoto K., Pentz M. A., Marsh M. J. & Valente T. W. (2014). Peer Influences: The Impact of Online and Offline Friendship Networks on Adolescent Smoking and Alcohol Use. *Journal of Adolescent Health*, 54, 508-514.
- Jackson N., Denny S. & Ameratunga S. (2014). Social and socio-demographic neighborhood effects on adolescent alcohol use: A systematic review of multi-level studies. *Social Science & Medicine*, 115, 10-20.

- Nakamura R., Pechey R., Suhrcke M., Jebb S. A. & Marteau T. M. (2014). Sales impact of displaying alcoholic and non-alcoholic beverages in end-of-aisle locations: An observational study. *Social Science & Medicine*, 108, 68-73.
- Santrock, W. J. (1996). *Adolescence*. USA: Timberly Higher Education.
- Schuckit, M. A. (2000). Alcohol-related disorder. In B. J. Sadock & V. A. Sadock (Eds.). *Kaplan & Sadock's comprehensive textbook of psychiatry* (7th ed., pp. 953-970). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Schulte M.T., Ramo D. & Brown S. A. (2009). Gender differences in factors influencing alcohol use and drinking progression among adolescents. *Clinical Psychology Review*, 29, 535-547.
- Steinhausen H-C, Metzke CW. (2003). The validity of adolescent types of alcohol use. [Online]. Available: <http://www.cas.or.th> (3 April 2007).
- Stock C., Mikolajczyk R., Bloomfield K., Maxwell A. E., Ozcebe H., Petkeviciene J., Naydenova V., Marin-Fernandez B., El-Ansari W. & Kramer A. (2009). Alcohol consumption and attitudes towards banning alcohol sales on campus among European university students. *Public Health*, 123, 122-129.
- Townshend T. G. (2013). Youth alcohol and place-based leisure behaviors: A study of two locations in England. *Social Science & Medicine*, 91, 153-161.
- Wechsler H., Kuo M., Lee H. & Dowdall G. W. (2000). Environmental Correlates of Underage Alcohol Use and Related Problems of College Students. *American Journal of Preventive Medicine*, 24-29.
- Wongtongkam N., Ward P. R., Day A. & Winefield A. H. (2014). The influence of protective and risk factors in individual, peer and school domains on Thai adolescents' alcohol and illicit drug use: A survey. *Addictive Behaviors*, 39, 1447-1451.
- World Health Organization. (2001). *Global status report: Alcohol and young people*, Geneva: World Health Organization.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จะนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ข้อมูลที่ได้รับขอรับรองว่าจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวท่าน จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	จำนวน 6	ข้อ
ส่วนที่ 2 การดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์	จำนวน 16	ข้อ
ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์	จำนวน 35	ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ ดืมข้อความลงในช่องว่าง

1. อายุ.....ปี

2. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในคณะ.....

3. ท่านกำลังศึกษาในระดับชั้นปี.....

4. ปัจจุบันท่านพักอาศัยที่ใด

☐ 1. หอพักในมหาวิทยาลัย	☐ 2. หอพักนอกมหาวิทยาลัย
☐ 3. พักที่บ้าน	☐ 4. อื่นๆระบุ.....

5. ภูมิลำเนา

☐ 1. เชียงใหม่	☐ 2. จังหวัดอื่นในภาคเหนือ	☐ 3. จังหวัดอื่นนอกภาคเหนือ
☐ 1.1 อำเภอเมืองเชียงใหม่		
☐ 1.2 ต่างอำเภอ		

6. จำนวนเงินรวมที่ท่านได้รับในแต่ละเดือน

1. น้อยกว่า 3,000 บาท   2. 3,000-5,000 บาท
 3. 5,000-10,000 บาท   4. มากกว่า 10,000 บาท

ส่วนที่ 2 การดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์

1. ในช่วงปีที่ผ่านมา ท่านเคยดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์หรือไม่

1. ไม่เคย (เข้าไปตอบข้อ 3.3 การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ)
 2. เคยดัด แต่เลิกแล้วประมาณ.....เดือน/ปี   3. เคยดัด ปัจจุบันดัดอยู่

2. ท่านดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ประเภทใดบ้าง(เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เบียร์   2. เหล้า   3. ไวน์   4. สปาย
 5. วิสกี้   6. วอดก้า   7. เหล้าขาว   8. อื่นๆระบุ .....

3. ในช่วงปีที่ผ่านมาท่านดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์บ่อยแค่ไหน

1. เดือนละครั้ง หรือน้อยกว่า   2. 2 -4 ครั้ง / เดือน
 3. 2-3 ครั้ง / สัปดาห์   4. 4 ครั้งขึ้นไป / สัปดาห์

4. ในช่วงปีที่ผ่านมา ท่านดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ปริมาณเท่าไรต่อครั้ง

(เบียร์ 1 กระป๋อง = เหล้า 2 ฝา(ฝาขวดกลม) = ไวน์ 1 แก้ว = สปาย 1 ขวด)

1. เบียร์ 1 – 1.5 กระป๋อง = เบียร์ 1/2 - 3/4 ขวด   หรือเหล้า 1 – 2 ฝา
 2. เบียร์ 2 – 3 กระป๋อง = เบียร์ 1 – 1.5 ขวด   หรือเหล้า 1/4 แบน
 3. เบียร์ 3.5 – 4 กระป๋อง = เบียร์ 2 ขวด   หรือเหล้า 1/2 แบน
 4. เบียร์ 5 – 7 กระป๋อง = เบียร์ 3 - 4 ขวด   หรือเหล้า 3/4 แบน
 5. เบียร์ 7 กระป๋องขึ้นไป = เบียร์ 4 ขวดขึ้นไป   หรือเหล้า 1 แบนขึ้นไป

5. ในช่วงปีที่ผ่านมา ท่านดัดเบียร์ ในคราวเดียวกันมากกว่า 4 กระป๋อง หรือเบียร์ 2 ขวด หรือเหล้ามากกว่า ½ แบน หรือไวน์มากกว่า 4 แก้ว หรือสปายมากกว่า 4 ขวด บ่อยแค่ไหน

1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
 4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน

6. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านพบว่าท่านไม่สามารถหยุดดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ได้ หากท่านได้เริ่มดัดไปแล้ว

1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
 4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน

7. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งแค่ไหน ที่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านไม่สามารถควบคุมสติ หรือทำสิ่งที่ท่านทำตามปกติได้
1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน
8. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งแค่ไหน ที่ท่านต้องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทันทีในตอนเช้า เพื่อจะรู้สึกดีขึ้น หรือถอนจากอาการเมาค้าง จากการดื่มหนักในคืนที่ผ่านมา
1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน
9. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งแค่ไหน ที่ท่านรู้สึกผิด โกรธ โมโห เสียใจ ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ ภายหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน
10. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งแค่ไหน ที่ท่านไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
1. ไม่เคยเลย   2. น้อยกว่าเดือนละครั้ง   3. เดือนละครั้ง
4. สัปดาห์ละครั้ง   5. ทุกวัน หรือเกือบทุกวัน
11. ท่านหรือบุคคลอื่นเคยได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่านหรือไม่
1. ไม่เคยเลย   2. เคย แต่ไม่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา   3. เคย เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา
12. เคยมีแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อน หรือญาติพี่น้อง แสดงความเป็นห่วงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่านหรือไม่
1. ไม่เคยเลย   2. เคย แต่ไม่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา   3. เคย เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา
13. เหตุผลส่วนใหญ่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของท่านคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. อยากทดลองดื่ม   2. ดื่มเมื่อมีปัญหา   3. ดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์
4. เพื่อเข้าสังคม   5. เพื่อความสนุกสนาน   6. เพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน
7. เพื่อนชวน   8. คนในครอบครัวชักชวน
9. ดื่มเป็นประจำไม่เกี่ยวข้องกับสาเหตุใดๆ   10. อื่นๆ (ระบุ).....
14. ส่วนใหญ่ท่านดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับบุคคลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ดื่มคนเดียว   2. เพื่อน   3. คนในครอบครัว
4. แฟน/คนรัก   5. อื่นๆ (ระบุ) .....

15. ส่วนใหญ่ท่านดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลาไหน

1. ช่วงเช้า (06.00-11.59 น.)   2. พักเที่ยง (12.00-13.00 น.)
 3. ช่วงบ่าย (13.01-16.00 น.)   4. ช่วงเย็น (16.00-20.00 น.)
 5. ช่วงก่อนเที่ยงคืน (20.01-23.59 น.)   6. ช่วงหลังเที่ยงคืน (24.00-05.59 น.)

16. สถานที่ใดที่ท่านนิยมดื่มแอลกอฮอล์(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ที่พักอาศัยส่วนตัว   2. ที่พักของเพื่อน   3. ที่พักของแฟน/คนรัก
 4. ที่พักของคนในครอบครัว   5. ร้านอาหาร   6. สถานบันเทิง
 7. สถานที่ท่องเที่ยว   8. บนยานพาหนะ ขณะเดินทาง
 9. อื่นๆ(ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.1 ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อครั้งจำนวนเท่าไร

1. 0-100 บาท   2. 101-300 บาท   3. 301-500 บาท
 4. 501-1,000 บาท   5. 1,000 บาท ขึ้นไป

2. ท่านคิดว่ารายได้ของท่านเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

1. เพียงพอ
 2. ไม่เพียงพอ   กรณีไม่เพียงพอท่านแก้ไขโดย 1. ขอจากผู้ปกครอง   2. ยืมเพื่อน
 3. ทำงานพิเศษ   4. อื่นๆระบุ.....

3. หากท่านมีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้นจากเงินที่ได้รับประจำ ท่านจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร

1. ดื่มบ่อยขึ้น   2. ดื่มเท่าเดิม   3. ดื่มน้อยลง   4. ไม่แน่ใจ

4. หากท่านมีรายได้น้อยลงหรือมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ท่านจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร

1. ดื่มบ่อยขึ้น   2. ดื่มเท่าเดิม   3. ดื่มน้อยลง   4. ไม่แน่ใจ

3.2 โปรแกรมชั้นการขายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

1. ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ที่ท่านเคยเข้ามีโปรแกรมชั้นการขายหรือไม่

1. ไม่มี   2. มี กรณีที่เป็นโปรแกรมชั้นไหนบ้าง สามารถตอบได้หลายข้อ
- 1. มีการลดราคาเมื่อมาก่อนเวลา 19.00 หรือ 22.00
  - 2. มีการลดราคาหากมาในโอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด วันรับปริญญา
  - 3. การร่วมกิจกรรมของทางร้านแล้วได้เครื่องดื่มฟรี
  - 4. การมีของแถม
  - 5. อื่นๆ ระบุ.....

2. ท่านเลือกดื่มเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในร้านที่มีโปรแกรมชั้นการขายเท่านั้นใช่หรือไม่

1. ใช่   2. ไม่ใช่

3. หากท่านต้องการที่จะดื่มเหล้า แต่ทางร้านมีโปรแกรมชั้นเบียร์ลดราคา ท่านจะเลือกดื่มอะไร

1. เหล้า   2. เบียร์   3. ทั้งสองอย่าง

4. การที่ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีโปรแกรมชั้นการขาย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของท่านหรือไม่

1. มี   2. ไม่มี

3.3 การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ

1. ท่านสามารถซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากสถานที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ร้านมินิมาร์ท   2. ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง   3. ร้านขายของชำ
4. ซูเปอร์มาร์เก็ต   5. สถานบันเทิง   6. ลานเบียร์   7. อื่นๆระบุ.....

2. ท่านคิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีจำนวนเพียงพอต่อการบริโภคหรือไม่

1. เพียงพอ   2. ไม่เพียงพอ

3. ท่านคิดว่าควรเพิ่มร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หรือไม่

1. ควรเพิ่ม   2. ไม่ควรเพิ่ม

4. ท่านสามารถหาซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ทุกเวลาที่ต้องการใช่หรือไม่

1. ใช่   2. ไม่ใช่

3.4 การมีชนิดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำหน่ายหลากหลายประเภท

1. ท่านชอบซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากร้านจำหน่ายที่มีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หลากหลายประเภทจำหน่ายหรือไม่

1. ชอบ 2. ไม่ชอบ

2. ท่านสามารถซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากร้านประเภทไหนก็ได้ที่มีสินค้าที่ท่านต้องการใช้หรือไม่

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

3. หากประเภทของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่ท่านต้องการไม่มีจำหน่าย ท่านสามารถเปลี่ยนไปดื่มน้ำแอลกอฮอล์ประเภทอื่นที่มีจำหน่ายแทนหรือไม่

1. เปลี่ยน 2. ไม่เปลี่ยน 3. ไม่ดื่ม

4. ท่านคิดว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ควรเพิ่มประเภทของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ให้มีความหลากหลายมากขึ้นหรือไม่

1. ควรเพิ่ม 2. ไม่ควรเพิ่ม

3.5 ระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

1. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากที่พักของท่านเป็นอย่างไร

1. ใกล้ 2. พอดี 3. ไกล

2. ระยะเวลาที่ท่านสามารถเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากที่พักประมาณกี่กิโลเมตร

1. 1-5 กิโลเมตร 2. 6-10 กิโลเมตร 3. 11-15 กิโลเมตร
 4. 16-20 กิโลเมตร 5. 21-25 กิโลเมตร 6. 25-30 กิโลเมตร
 7. มากกว่า 30 กิโลเมตร

3. ท่านสามารถเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์โดยวิธีใด

1. เดิน 2. รถมอเตอร์ไซด์ 3. รถยนต์
 4. รถสาธารณะ 5. อื่นๆ ระบุ.....

4. ท่านคิดว่าการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์สะดวกหรือไม่

1. สะดวก 2. ไม่สะดวก

3.6 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ทางโทรทัศน์	☐ 2. วิทยุกระจายเสียง	☐ 3. หนังสือพิมพ์
☐ 4. นิตยสาร/วารสาร	☐ 5. โปสเตอร์	☐ 6. ใบปลิว
☐ 7. เมนูอาหาร	☐ 8. website	☐ 9. E-mail
☐ 10. เครือข่ายสังคมออนไลน์(Facebook,IG, Twitter,Line)	☐ 11. อื่นๆ (ระบุ)	

2. ท่านคิดว่าสื่อใดที่ทำให้ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (เลือกคำตอบได้เพียงข้อเดียว)

☐ 1. ทางโทรทัศน์	☐ 2. วิทยุกระจายเสียง	☐ 3. หนังสือพิมพ์
☐ 4. นิตยสาร/วารสาร	☐ 5. โปสเตอร์	☐ 6. ใบปลิว
☐ 7. เมนูอาหาร	☐ 8. website	☐ 9. E-mail
☐ 10. เครือข่ายสังคมออนไลน์(Facebook,IG, Twitter,Line)	☐ 11. อื่นๆ (ระบุ)	

3. ท่านคิดว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นหรือไม่

1. ใช่   2. ไม่ใช่

3.7 การโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ท่านคิดว่าการทำในสิ่งต่อไปนี้ เป็นโฆษณาแฝงของผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

1. การให้ทุนการศึกษา	☐ 1. ใช่	☐ 2. ไม่ใช่
2. การบริจาคสิ่งของ	☐ 1. ใช่	☐ 2. ไม่ใช่
3. การเป็นสปอนเซอร์แข่งขันกีฬา	☐ 1. ใช่	☐ 2. ไม่ใช่
4. การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของเยาวชน	☐ 1. ใช่	☐ 2. ไม่ใช่

2. หากท่านได้รับทุนการศึกษาจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการตอบแทนบุญคุณหรือไม่

1. ดื่ม   2. ไม่ดื่ม   3. ไม่แน่ใจ

3.8 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

1. สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงที่ท่านอายุตั้งแต่แรกเกิด - ก่อนอายุครบ 10 ปีบริบูรณ์

☐ 1. อยู่ด้วยกัน	☐ 2. หย่าร้าง	☐ 3. แยกกันอยู่
☐ 4. บิดาถึงแก่กรรม	☐ 5. มารดาถึงแก่กรรม	☐ 6. บิดาและมารดา ถึงแก่กรรม

2.สถานภาพสมรสของบิดามารดาในช่วงที่ท่านอายุ10 – 24 ปี

1. อยู่ด้วยกัน   2. หย่าร้าง   3. แยกกันอยู่
 4. บิดาถึงแก่กรรม   5. มารดาถึงแก่กรรม   6. บิดาและมารดา ถึงแก่กรรม

3.9 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

1. บิดา   ดื่ม   ไม่ดื่ม
2. มารดา   ดื่ม   ไม่ดื่ม
3. พี่น้องร่วมบิดามารดา   ดื่ม   ไม่ดื่ม

3.10 การได้รับอนุญาตจากบิดามารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. บิดา มารดาของท่านเคยพูดคุยหรือเคยสอนท่านเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 1. เคย   2. ไม่เคย
2. ท่านได้รับอนุญาตจากบิดา มารดาให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 1. ไม่อนุญาต
 2. อนุญาต
 3. บิดามารดาไม่แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้

3.11 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน

1. กลุ่มเพื่อนของท่านมีคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ (มีอย่างน้อย 1 คน ก็ถือว่า ” ดื่ม”)
 1. ดื่ม   2. ไม่ดื่ม
2. เพื่อนสนิทของท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 1. ดื่ม   2. ไม่ดื่ม
3. การพบปะสังสรรค์ของเพื่อนในกลุ่มของท่านส่วนใหญ่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
(เช่น งานวันเกิด งานเลี้ยงฉลองหลังสอบเสร็จวันหยุดสุดสัปดาห์การท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ)
 มีการดื่มทุกครั้ง   มีการดื่มบางครั้ง   ไม่มีการดื่มเลย

3.12 การชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อน

1. เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

1. ไม่เคยชักชวน

2. ชักชวน   กรณีชักชวน ชักชวนบ่อยแค่ไหน

1. ทุกครั้งที่มีโอกาส

2. บางครั้ง

3. นานๆ ครั้ง

2. เมื่อเพื่อนของท่านชวนท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านกล้าปฏิเสธหรือไม่

1. กล้าปฏิเสธ

2. ไม่กล้าปฏิเสธ เพราะ.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การชี้แจงข้อมูลโครงการค้นคว้าแบบอิสระและการยินยอมสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการ

1. เอกสารคำชี้แจงแก่อาสาสมัคร/ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษา

ชื่อโครงการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิง
ในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษา นางสาวพัชรพรรณ คูหา นักศึกษาปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ศึกษาขอความร่วมมือท่านเข้าร่วมใน โครงการศึกษาเพื่อการค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สนใจที่จะศึกษาหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย ว่า เป็นอย่างไร และ สนใจที่จะศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายในการป้องกัน และลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยต่อไป กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2557 ในการตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ได้เรียนรู้และนำไปปรับใช้ในการวางแผน และ กำหนดนโยบายในการป้องกันและลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาจึงขอเชิญท่านเข้าร่วมโครงการศึกษานี้ ทั้งนี้การเข้าร่วมโครงการศึกษาเป็นความสมัครใจของท่าน ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการศึกษา หรือยุติการเข้าร่วมศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลใดๆ และการตกลงหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการศึกษาจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน ท่านสามารถงดเว้นการตอบคำถามหรือถอนตัวออกจากการศึกษาเมื่อใดก็ได้และ

ผลการศึกษจะไม่เปิดเผยอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลของท่าน ทั้งนี้หากท่านเข้าร่วมการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของท่านที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด ผู้ศึกษาจะเก็บเป็นความลับและดำเนินการอย่างรัดกุม โดยเอกสารใบยินยอมเข้าร่วมวิจัยที่ระบุชื่อของท่านจะแยกจากแบบสอบถามอย่างชัดเจน โดยแบบสอบถามจะมีการกำหนดรหัสชุดเป็นตัวเลข และการนำเสนอข้อมูลที่ได้ไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ทั้งนี้ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับท่านจะถูกทำลายเมื่อเสร็จสิ้นโครงการศึกษา โดยท่านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากท่านต้องการใช้สิทธิของท่านกรุณาแจ้งให้ผู้ศึกษารับทราบ ทั้งนี้สิทธิประโยชน์อื่น ๆ อันเกิดจากการศึกษาจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หากมีคำถามเกี่ยวกับการศึกษารั้งนี้ ท่านสามารถติดต่อผู้ศึกษา นางสาวพัชรพรรณ กุหา ได้ที่ หอพักพยาบาล 2 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ถนนอินทวโรรส ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200 โทรศัพท์ 09-5447-6147 หรืออาจารย์ที่ปรึกษา รศ. ดร.เพ็ญประภา ศิวโรจน์ ที่ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทรศัพท์ 0-5394-5472-4 (ในเวลาราชการ)

ลงนาม.....(ผู้ศึกษา)

(นางสาวพัชรพรรณ กุหา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ใบยินยอมการเข้าร่วมในการศึกษา (Inform Consent)

เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่”

ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องดังกล่าว ข้าพเจ้าเข้าใจดีว่าการเข้าร่วมในการศึกษา
ครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษาครั้งนี้ได้ตลอดเวลา

ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้าไม่ยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ชื่อ-สกุล.....

ลายเซ็น.....

วัน/เดือน/ปี.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สังกัด
1. รองศาสตราจารย์สรिता ชีระวัฒน์สกุล	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อาจารย์ นพ.กฤษฏี ทองบรรจบ	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. คุณศรีทัย สีทิพย์	หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินและประสานงานส่ง ต่อ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นางสาวพัชรพรรณ คูหา

วันเดือนปีเกิด

15 กุมภาพันธ์ 2527

ประวัติการศึกษา

จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่
ปริญญาตรีพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน

2550 - ปัจจุบัน

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินและ
ประสานงานส่งต่อ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved